

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Jan KRUŠINSKÝ

**Sport ve městě Šumperk:
příspěvek ke geografii sportu**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.

Olomouc 2015

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

Autor (osobní číslo): Jan KRUŠINSKÝ (R12175)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Sport ve městě Šumperk: příspěvek ke geografii sportu

Title of thesis: Sports and the town of Šumperk: contribution to the geography of sport

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.

Rozsah práce: 66 stran, 8 vázaných příloh

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá sportem ve městě Šumperk. Hlavním cílem bude pomocí dotazníkového šetření hodnocení aktivního a pasivního přístupu obyvatel města ke sportu. Součástí práce je také analýza sportovních zařízení, historický a současný význam sportovních klubů v různých sportovních odvětvích pro město a jeho obyvatele.

Klíčová slova: Šumperk, geografie sportu, dotazníkové šetření, sportovní kluby, sportovní zařízení

Abstract: This bachelor thesis deals with sport in the town Šumperk. The main aim will be the rating of active and passive attitude of the inhabitants to sport via questionnaire. A part of the thesis is also an analysis of the sport facilities, historic and present importance of the sport clubs in the various sport branches for the town and its inhabitants.

Keywords: Šumperk, geography of sport, questionnaire survey, sports clubs, sports facilities

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením doc. RNDr. Václava Touška, CSc. a v seznamu jsem uvedl veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Olomouci, dne 12. května 2015

.....

podpis

Rád bych poděkoval doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za čas, vstřícný přístup, data, cenné odborné rady a ochotné vedení mé bakalářské práce. Poděkování patří i všem respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření k této práci.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan KRUŠINSKÝ**
Osobní číslo: **R12175**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Sport ve městě Šumperk: příspěvek ke geografii sportu**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- a) rešerše literatury, především k problematice geografie sportu
- b) stručná geografická charakteristika města
- c) historie nejvýznamnějších sportovních odvětví ve městě
- d) sport ve městě v současnosti
- e) analýza vybavenosti města sportovními zařízeními
- f) příprava dotazníkového šetření ve věci zkoumané problematiky a jeho realizace
- g) vyhodnocení dotazníkového šetření
- h) zobecnění poznatků

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**

Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Bale, J. (2003): Sports geography

Dejonghe, T. (2008): Editorial: Sports geography

Hopkins, J. (2008): The theater of sport

Slepička, P. (2010): Divácká reflexe sportu

Dvořáček, L., Polách, D. a kol. (2012): Historie šumperského sportu

Bílek, L. a kol. (2002): Z historie Sokola na Severní Moravě

Vedoucí bakalářské práce: **doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **18. března 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2015**

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 18. března 2015

OBSAH

1 ÚVOD.....	9
2 REŠERŠE LITERATURY, PŘEDEVŠÍM K PROBLEMATICE GEOGRAFIE SPORTU.....	10
3 METODIKA PRÁCE	12
4 STRUČNÁ GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MĚSTA	15
5 HISTORIE SPORTU V ŠUMPERKU.....	18
5.1 SPORTOVNÍ ORGANIZACE	18
5.2 HISTORIE NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH SPORTOVNÍCH ODVĚTVÍ.....	20
5.2.1 Historie ledního hokeje.....	20
5.2.2 Historie kopané.....	22
5.2.3 Historie tenisu	24
5.2.4 Historie basketbalu	26
5.2.5 Historie házené	26
5.2.6 Historie atletiky.....	27
5.2.7 Historie volejbalu	29
5.2.8 Ostatní sportovní kluby.....	30
6 SPORT VE MĚSTĚ V SOUČASNOSTI	31
7 ANALÝZA VYBAVENOSTI MĚSTA SPORTOVNÍMI ZAŘÍZENÍMI.....	33
7.1 MATERIÁLNĚ-TECHNICKÁ ZÁKLADNA.....	35
7.1.1 Zimní stadion	35
7.1.2 Atletický stadion	36
7.1.3 Aqua centrum	36
7.1.4 Sportovní víceúčelové haly	36
7.1.5 Welly sport centrum	37
7.1.6 Baseballové hřiště.....	37
7.1.7 Sportovní střelnice	37
7.1.8 Ostatní sportovní zařízení	38
8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	38
8.1 REPREZENTATIVNOST DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	38
8.2 CHARAKTERISTIKA OSLOVENÝCH PODLE PŘÍSTUPU KE SPORTU.....	41
8.3 AKTIVNÍ PŘÍSTUP OBYVATEL MĚSTA KE SPORTU	42
8.4 PASIVNÍ PŘÍSTUP OBYVATEL MĚSTA KE SPORTU	46
9 ZÁVĚR.....	51

10 SUMMARY	52
11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	53
11.1 TIŠTĚNÁ LITERATURA	53
11.2 INTERNETOVÉ ZDROJE	54
SEZNAM PŘÍLOH	57

1 ÚVOD

Pohyb je nejdůležitější součástí zdravého životního stylu. Sport je celospolečenský fenomén moderní doby, odehrávající se jako mnohé jiné lidské aktivity v prostoru a čase. Posiluje zdraví, zdatnost a vůli, zvyšuje tělesnou sílu, sebedůvěru, a tím napomáhá rozvoji osobnosti. Tvoří kvalitní vyplnění volnočasových aktivit, především mladé generace. Může být provozován na různých úrovních (rekreačně, amatérsky či vrcholově). Oblíbené je sledování sportu z pozice pasivního diváka. Sportovní události jsou těmi nejsledovanějšími na světě. Olympiády, rekordy i mistrovství světa a Evropy mají svou váhu a důležitost. Zajímají téměř každého a úspěchy na tomto poli jsou i podnětem národní hrdosti. Geografie sportu je součástí geografických věd, a jako jedna z dílčích součástí kvality života by si zasloužila větší pozornost.

Bakalářská práce se zabývá sportem ve městě Šumperk. Cílem je zhodnotit materiálně-technickou základnu tělovýchovy a sportu, historii nejvýznamnějších klubů a organizací, a také vyhodnotit dotazníkovým šetřením přístup obyvatel města k pravidelnému sportování. Téma jsem si vybral z důvodu vřelého vztahu ke svému rodišti a mimořádné náklonnosti ke sportu.

Práce je rozdělena do několika částí. Po úvodních obecných kapitolách seznamují čtenáře s historií spolků a nejvýznamnějších sportovních odvětví ve městě. Následně patří pozornost stavu šumperského sportu v současnosti. Narodilo se zde a ve svých mládežnických začátcích působilo několik úspěšných sportovců, kteří proslavili své rodné město a zvýšili atraktivitu jednotlivých sportovních disciplín. Další kapitola řeší vybavenost města sportovními zařízeními a jejich využitelnost. Hlavní kapitola je věnována - pomocí dotazníkového šetření - přístupu obyvatel Šumperka ke sportu. Analyzuje tento vztah z hlediska aktivního sportovce i pasivního diváka.

2 REŠERŠE LITERATURY, PŘEDEVŠÍM K PROBLEMATICE GEOGRAFIE SPORTU

Počátky sportu jsou spojeny s nástupem industrializace ve Velké Británii v polovině 19. století. Již v roce 1879 můžeme v geografických publikacích nalézt první zmínku o sportu. V publikaci *Geographie Universelle* se francouzský geograf Elisée Réclus ve svém článku zmínil podrobněji o kriketu (Bale & Dejonghe, 2008).

Zásadní pro další rozvoj sportu bylo založení novodobých olympijských her, spojené roku 1896 se jménem Pierra de Coubertina (Procházka, 1987). Sport se tím stal ze specifického a stále ještě menšinového způsobu zábavy kulturním i politickým fenoménem (Tomeš, 2012). V současné době je mu přisuzován stejný význam jako zaměstnání, rodině a umění (Hopkins, 1995).

Za průkopníka sportovní geografie je považován anglický geograf John Bale. Je autorem desítek publikací a odborných článků. Jeho první článek z roku 1978 „Geographical diffusion and the adaption of professionalism in football in England & Wales“ ve významném časopise *Geography* je pokládán za první opravdovou sportovně-geografickou publikaci v Evropě. Popisuje možnou provázanost výuky zeměpisu se znalostí fotbalových klubů, reprezentačních výběrů a s mentalitou fanoušků (Bale & Dejonghe, 2008). Opravdovým milníkem ale bylo až dílo „Sports Geography“ z roku 1989, jehož druhé vydání vyšlo v roce 2003. Popisuje, čím se sportovní geografie obecně zabývá, a snaží se ji vymezit vůči ostatním dílčím geografickým a sociologickým vědám. Komplexně zkoumá vztahy mezi sportem, místem a prostředím (Bale, 2003).

Dalším význačným autorem byl americký geograf John Rooney. Za zmínku stojí jeho první akademický článek z roku 1969 uveřejněný v časopise *Geographical Review* o profesionálních hráčích amerického fotbalu a jejich migraci na vysoké školy (Rooney, 1969 In Jurečka, 2014). Poté byl mimo jiné také šéfredaktorem jediného geografického periodika věnovaného výhradně sportu. Mezi léty 1987 a 2000 vycházel pod názvem *Mezinárodní žurnál sportovní geografie (Sport and Place: An International Journal of Sports Geography)*. Autoři v něm publikovali nejrůznější studie a příspěvky s cílem šířit povědomí o zeměpisné práci v této oblasti studia. Zanikl z různých důvodů,

hlavním byla nedostatečná finanční podpora a nedostatek kvalitních příspěvků (Bale & Dejonghe, 2008).

Geografie sportu z hlediska české publicity představuje mladou a jen okrajovou disciplínu bez skutečného encyklopedického a referenčního díla (Tomeš, 2012). Geografii sportu se věnuje pouze čtvrté číslo časopisu Geografické rozhledy, které vyšlo v roce 2012. Články od J. Tomeše „Geografie sportu I“ a „Geografie sportu II“ v souvislosti s konáním olympijských her v Londýně poukazují na rostoucí význam sportu v životě společnosti. Autor zdůrazňuje skutečnost, že z hlediska geografie je sport doposud stále opomíjeným tématem a naznačuje řadu sfér, které geografie může studovat: rozšíření sportů, původ, dispozice a úspěšnost sportovců, geograficky diferencovanou popularitu sportů a jejich ekonomické aspekty. Z ostatních příspěvků již zmíněného časopisu je potřeba upozornit i na články I. Slepíčkové a P. Slepíčky „Kde hledat počátky moderního sportu“, M. Jáče „GIS ve výuce zeměpisu – analýza zimních sportů“, T. Gelné „Sportovní aktivity a veřejná podpora sportu“ nebo V. Žitného „Olympijské hry očima geografa – filatelisty“. Na Katedře geografie Univerzity Palackého se sportovnímu tématu věnovali ve svých diplomových pracích například Marek Čermák v roce 2012 (Sport a město Olomouc: příspěvek ke geografii sportu), Tomáš Vintř v roce 2014 (Město Liberec a sport: geografická studie) a David Jurečka v bakalářské práci z roku 2014 (Sport ve městě Prostějov: příspěvek ke geografii sportu).

Z regionálních textů o sportu je nutno zmínit opulentní dílo Historie šumperského sportu Dvořáčka a kol. (2012). Pozornost je věnována všem sportovním odvětvím na historické časové ose až po současnost. Většina dílčích kapitol je zpracována velmi podrobně, včetně různých článků a bohaté fotodokumentace. Neopomenutelný je i sborník vzpomínek a historických statí Z historie Sokola na severní Moravě od Bílka a kol. (2002).

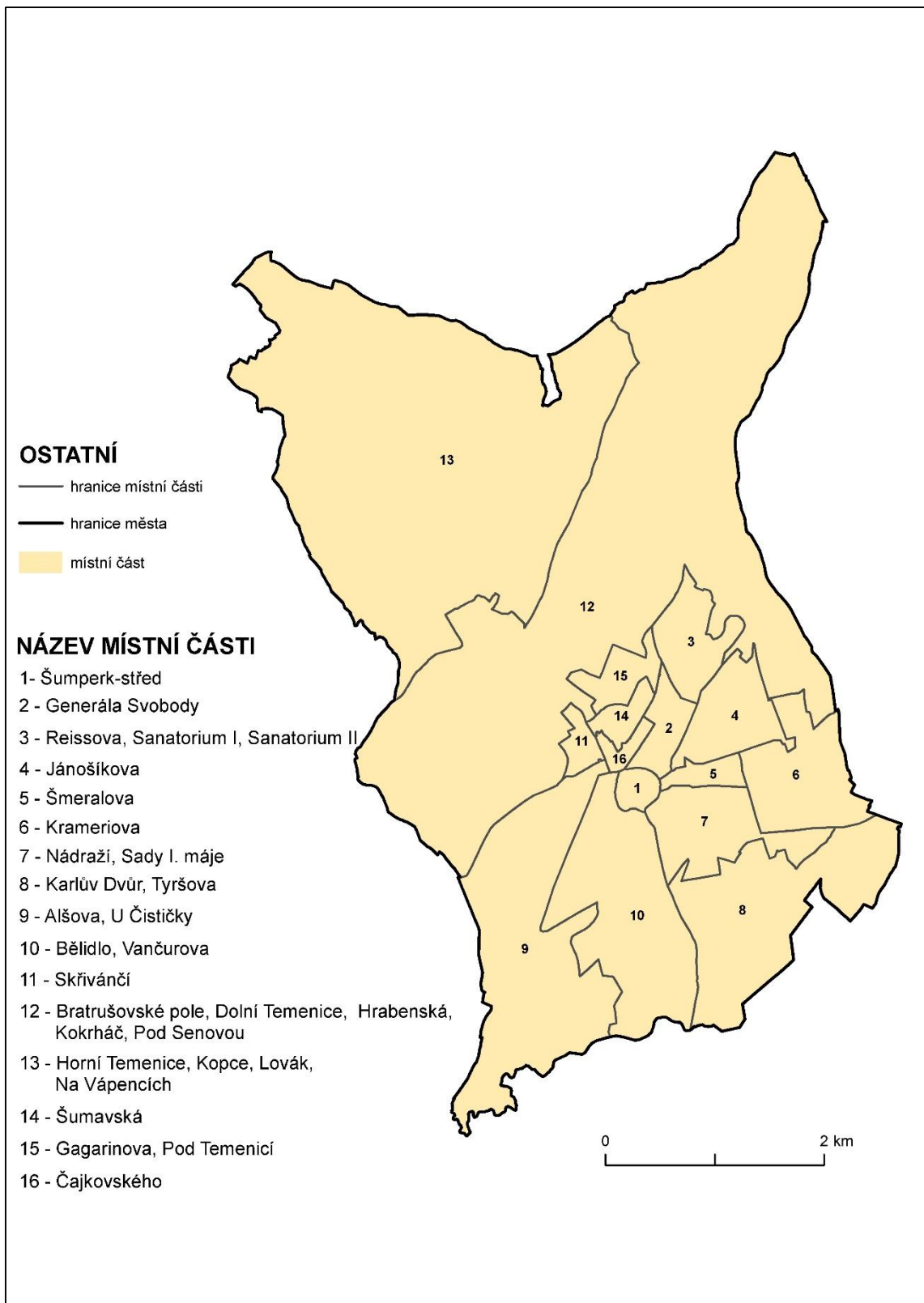
3 METODIKA PRÁCE

Dotazníkové šetření je nejčastější metodou sběru tzv. „měkkých“ dat. Klade relativně nízké nároky na čas a finance. Je jednou z možných variant, jak získat potřebné informace. Velmi důležitá je ve vztahu k respondentům příprava, způsob dotazování a realizace.

Základním zdrojem dat pro bakalářskou práci byly vyplněné dotazníky, které měly za cíl zjistit celkový vztah obyvatel Šumperka ke sportu. Při realizaci šetření bylo zapotřebí dodržet tři základní kritéria. Prvním bylo stanovení reprezentativního vzorku obyvatelstva za celé město, který činil 0,5 % populace v produktivním a poproduktivním věku. Využita byla interní databáze Českého statistického úřadu (ČSÚ) „SLDB¹ 2011 základní sídelní jednotky“. Po odečtení obyvatel věkové kategorie 0–14 let činil počet obyvatel produktivní a poproduktivní složky 23 137. Bylo tedy nutné získat nejméně 116 dotazníků. Dalším kritériem z hlediska vnitřní struktury města bylo stanovení 0,5% vzorku i pro každou místní část. Základní sídelní jednotky, které měly méně než 250 obyvatel, byly přiřazeny k populačně větším jednotkám. Jednalo se o deset ZSJ² - Sanatorium I (8 osob), U Čističky (9), Bratrušovské pole (11), Kokrháč (19), Pod Temenicí (60), Bělídlo (83), Karlův Dvůr (93), Nádraží (113), Sanatorium II (124), Hrabenská (234 osob). Existovaly také čtyři ZSJ, ve kterých nebyla sečtena žádná osoba s obvyklým pohybem. Šlo o ZSJ Kopce, Lovák, Na Vápencích a Pod Senovou. Z celkového počtu 30 základních sídelních jednotek tvořících katastrální území města Šumperk bylo tak vytvořeno 16 místních částí (viz obr. 1). Posledním, třetím kritériem, bylo stanovení minimálního počtu dotazníků pro každou místní část. Pro ty části, které nedosahovaly 1 200 osob v produktivním a poproduktivním věku, bylo stanoveno za toto minimum šest dotazníků (z hlediska vypovídající, smysluplné hodnoty). Toto kritérium bylo příčinou, že minimální počet dotazníků pro realizaci dotazníkového šetření se zvýšil ze 116 na 124 dotazníků.

¹ SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

² ZSJ – Základní sídelní jednotka

Obr. 1: Vymezení místních částí města Šumperk v roce 2015

(Zdroj: ArcČR 500; vlastní zpracování v programu ArcMap 10. 1)

Dotazníkové šetření se uskutečnilo od ledna do dubna roku 2015. Nejprve bylo provedeno elektronickou formou - prostřednictvím internetu. Jednalo se o velmi rychlý a přitom ekonomický způsob zjišťování potřebných informací. Osloveno bylo 85 osob (jednalo se především o populaci mladší do 30 let). Elektronicky vyplnilo dotazník v požadované kvalitě 70 respondentů, tj. 82,4 % oslovených. Pro naplnění výše zmíněných kritérií bylo následně realizováno šetření (řízený rozhovor s respondenty) v jednotlivých místních částech tak, aby byla splněna všechna požadovaná kritéria. Takovýmto způsobem se podařilo shromáždit odpovědi 81 občanů města. Dotazníkového šetření se tedy zúčastnilo 151 respondentů, což je o 21,8 % dotazníků více než činila stanovená minimální hranice 124 občanů města Šumperk.

Dotazník „Přístup obyvatel města ke sportu“ (viz příloha 1) obsahoval celkově 19 otázek. Inspirací byla diplomová práce Tomáše Vintra (2014), který prováděl obdobné šetření v Liberci. Po úvodní otázce byl rozdělen do tří částí. První se týkala aktivního přístupu ke sportu. Obsahovala šest otázek, z toho jednu otevřenou a pět uzavřených. Mezi těmi byly dvě otázky obsahující pouze odpovědi ANO/NE, jedna výběrová a dvě umožňující i více odpovědí. Respondent zodpovídal otázky ohledně konkrétní sportovní aktivity a doby průměrně jí věnované (týdně), dále ohledně typu navštěvovaných zařízení, způsobu dopravy k provádění sportovních aktivit, a také ohledně omezování vlivem studia či zaměstnání či lokality bydliště. Další část tvořilo šest otázek ohledně pasivního přístupu. Zjišťován byl typ prostředku pro realizaci pasivního sledování sportu, preference sportovního odvětví, četnost návštěv a způsob dopravy na sportovní akce v Šumperku i mimo něj, a důvod návštěvy. Na čtyři z nich bylo možno odpovědět pouze výběrově a ve dvou zbývajících měl respondent možnost uvést i více odpovědí. V závěrečné části dotazovaný uvedl osobní údaje. Zjišťováno bylo pohlaví, věková kategorie, stupeň vzdělání, oblast zaměstnání, rodinný stav a místní část trvalého bydliště. Tuto sekci vyplňovali všichni respondenti zaujímající jakýkoliv přístup ke sportu.

Dotazníky byly následně vyhodnoceny a poté výsledky šetření byly prezentovány kromě textu i pomocí tabulek a grafů v programu Microsoft Excel. Kartogramy a kartodiagramy byly vytvořeny v programu ArcMap 10. 1.

4 STRUČNÁ GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MĚSTA

Město Šumperk je centrem stejnojmenného okresu v severní části Moravy a patří do Olomouckého kraje. Z hlediska geomorfologického členění spadá do provincie České vysočiny, Krkonoško-jesenické soustavy a Jesenické podsoustavy. Celek, v němž se nachází, se nazývá Hanušovická vrchovina, hraničně pak leží na pravém břehu řeky Desné. Historické jádro města se rozprostírá na návrší uprostřed Šumperské kotliny (odtud i prvotní pojmenování Schön-Berg, v překladu krásný vrch), a to v nadmořské výšce 330 metrů, střední nadmořská výška činí 315 metrů. Poloha města na jihozápadním okraji pohoří Hrubý Jeseník motivuje k lákavému označení „Brána Jeseníků“ (Melzer et al., 1993).

Šumperk, i přes svoji periferní polohu v rámci České republiky, je důležitým dopravním uzlem. Je křižovatkou cest a železničních tratí, umožňujících přístup nejen do různých koutů Jeseníků. Železniční trať Šumperk – Zábřeh na Moravě je napojena na významný peážní národní koridor. Městem procházejí v souběhu silnice I/11 a I/44; tato propojuje celý region Šumperska a Jesenicka se zbytkem republiky. V Mohelnici se napojuje na rychlostní komunikaci R35, jež dále pokračuje do krajského města Olomouc. Druhým směrem pak na Hradec Králové a dále na západ (ŘSD, 2015).

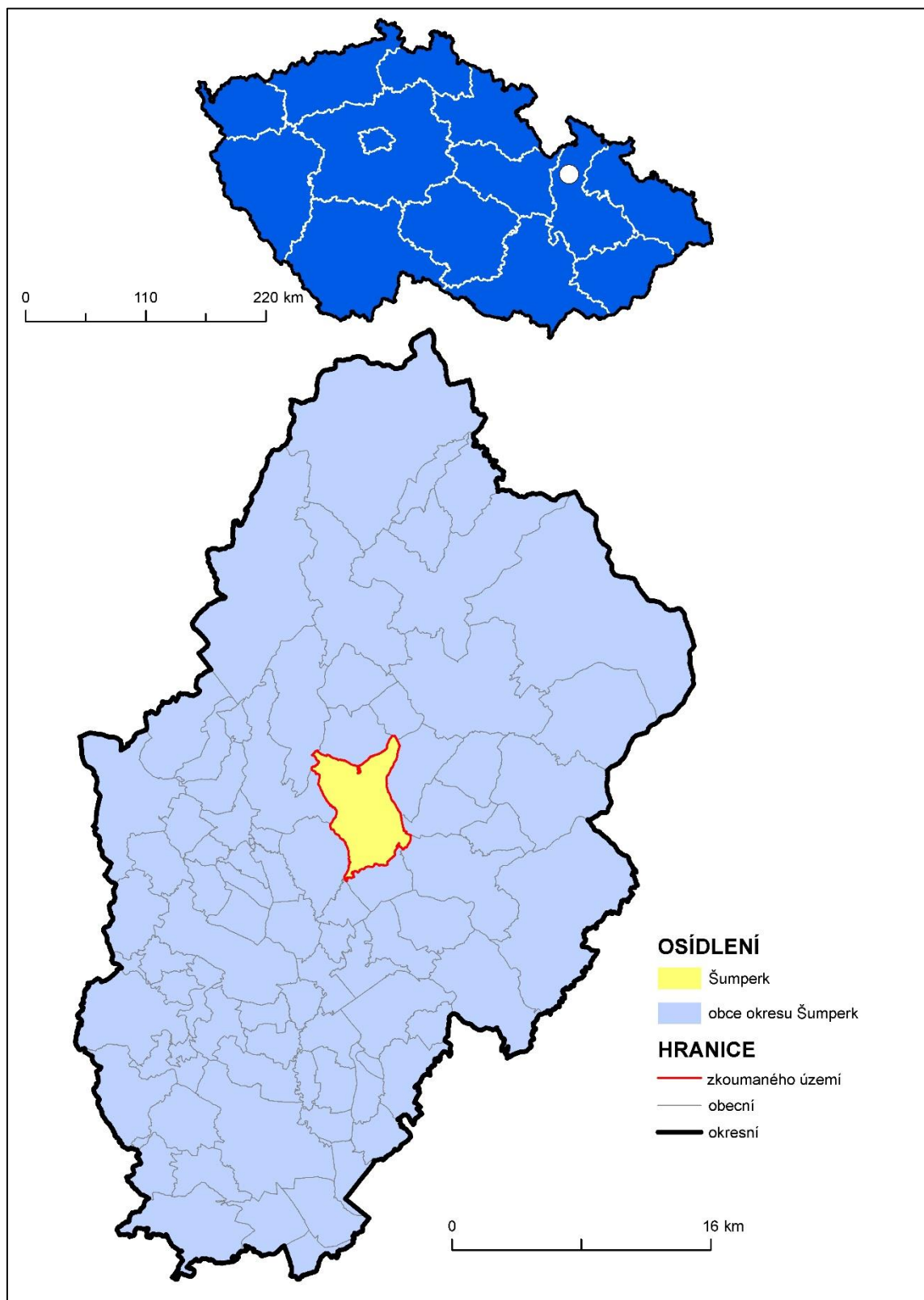
Město bylo založeno kolonisty německého původu ve druhé polovině 13. století. V roce 1848 se stalo politickým i soudním sídlem celého okresu a jeho další vývoj ve druhé polovině 19. století rozhodujícím způsobem ovlivnil vznik celé řady především průmyslových podniků (Melzer et al., 1993). Území města je v současnosti rozděleno na 30 základních sídelních jednotek. Podle počtu obyvatel jsou největšími Dolní Temenice, ulice Krameriova a Generála Svobody. Dělí se na tři katastrální území: Šumperk, Horní Temenice, Dolní Temenice. Dle městské a obecní statistiky (MOS) k 31. 12. 2013 byla katastrální výměra města 2 788 hektarů. Z této výměry tvoří 47 % zemědělská půda, z níž více než polovina připadá orné půdě. Na nezemědělskou půdu zbývá 53 % výměry města, z toho pouhých 9 % je plocha zastavěná.

Demografický vývoj byl poznamenán odsunem německy mluvícího obyvatelstva po druhé světové válce. Byl proveden odsun 9 531 osob v jedenácti transportech

a k 1. 1. 1947 zde zůstalo pouze 686 Němců. Naproti tomu se do města začali vracet původní čeští obyvatelé. K nim se rovněž připojovali další čeští osídlenci. Počet obyvatel města ve srovnání s předválečným stavem se nejen nesnížil, ale naopak začal vzrůstat (Melzer et al., 1993). Na konci roku 1990 město dosáhlo historického maxima 37 375 obyvatel. V následujícím roce se tento počet ponížil o více než 6 500 občanů, především vlivem odtržení šesti obcí. Od tohoto roku se počet obyvatel mírně navyšoval. Za více než dvacetileté období (1. 1. 1993 – 31. 12. 2014) v důsledku přirozeného úbytku přišlo město o 619 obyvatel, a vlivem záporného migračního salda o 3 137 obyvatel. Celkový úbytek tedy činil 3 756 obyvatel. Dle Českého statistického úřadu (ČSÚ) zde k 1. 1. 2015 žilo celkově 26 697 obyvatel.

Počátkem 20. století město představovalo velkou průmyslovou koncentraci v převaze textilního průmyslu. Dle databáze ČSÚ „Provozovny ústředně řízeného průmyslu v ČR k 31. 12. 1987“ byl nejvýznamnějším podnikem přímo v samotném městě Moravolen s podnikovým ředitelstvím o více než 300 zaměstnancích. Závody zaměstnávaly přes 2 100 lidí, což znamenalo vůbec největší pracovní příležitosti tehdejší doby v rámci celého okresu. Po roce 1989 došlo k jeho privatizaci a postupně ztrácel na významu. Druhým velkým textilním podnikem byla tkalcovna Hedva se sídlem v České Třebové. V Šumperku měla dva závody zaměstnávající přes 600 osob. V souvislosti s celkovou změnou orientace na těžký průmysl (již po druhé světové válce) došlo k postupné přeměně průmyslové struktury města. Místo tradičního textilního průmyslu se dostávaly do popředí i podniky hutní, strojírenské a stavební. Mezi nejvýznamnější patřil a stále patří Pramet, proslulý obráběcími nástroji ze slinutého karbidu. Před rokem 1989 v něm pracovalo přibližně 2 100 lidí. Dalším závodem byla Metra Blansko, specializující se na výrobu mechanických a elektrických strojů, zaměstnávající v té době přes 400 lidí. V současnosti je v České republice jedním z největších dodavatelů měřicí a regulační techniky. V roce 1950 zahajuje svou činnost závod pod názvem Zenit, dnešní Cembrit a. s. - v Evropě největší výrobce vláknocementové střešní krytiny. Roku 1952 byl uveden do provozu podnik železničních opraven a strojíren, nyní Pars nova a. s. patřící akciové společnosti Škoda Holding. Firma, dříve zaměstnávající přes 1 500 lidí, má v současnosti 800 zaměstnanců a patří stále k nejvíce progresivním a prosperujícím společnostem nejen regionální úrovně. Přes 900 zaměstnanců má EPCOS s. r. o. spadající

pod nadnárodní společností TDK. Jde o zcela nový podnik světového renomé, vybudovaný po roce 1989 a produkující elektronické součástky a komponenty.

Obr. 2: Vymezení města Šumperk v rámci vyššího administrativního členění v roce 2015
(Zdroj: ArcČR 500; vlastní zpracování v programu ArcMap 10. 1)

5 HISTORIE SPORTU V ŠUMPERKU

Sport by měl být jednou z nejdůležitějších součástí lidského života. I teoreticky, výkladem a připomenutím na časové ose, si zaslouží patřičnou pozornost. V této kapitole se zabývám stručným vývojem šumperských sportovních organizací v návaznosti na sportovní profil České republiky. Poté představím historii nejvýznamnějších sportovních oddílů různých odvětví. Existence ledního hokeje v Šumperku je zajímavá již od počátku a v současnosti má stále silnou pozici. Pozornost patří také kopané, tenisu, házené, atletice a volejbalu. Závěrem se věnuji nejen dalším klubům, ale i jednotlivcům, kteří toto město proslavili.

5.1 SPORTOVNÍ ORGANIZACE

Šumperk je historicky oázou mnohých sportovních a tělovýchovných organizací. Do konce první světové války však převládaly ty německé. Nejvýznamnějšími byly Turnerský spolek, Sportovní klub a Německý sportovní spolek. Vlivem druhé světové války a následného odsunu německého obyvatelstva jejich činnost na našem území zcela zanikla (Dvořáček et al., 2012).

Za milník pro české sportovní organizace lze považovat rok 1862. V Praze byl dr. Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem založen Sokol, první česká tělovýchovná organizace na území tehdejšího Rakouska-Uherska. Smysluplnost této organizace tkvěla v základní myšlence: *„Jde o výchovu člověka zdravého, otužilého, obratného a nebojácného, schopného překonávat překážky, a současně i morálně a intelektuálně pevného, který se nebojí myslet vlastní hlavou, chápe své povinnosti k sobě, k svým bližním, ke společnosti, ve které žije, k národu, vlasti a lidstvu vůbec.“* (Bílek et al., 2002).

V roce 1889 došlo k založení zemského spolku sokolských žup v Čechách pod názvem Česká obec sokolská. V roce 1892 vzniká Moravskoslezská obec sokolská, která byla ale následně rozpuštěna. Moravské župy vstoupily postupně do České obce sokolské, která se tak stala jedinou vrcholnou organizací českého sokolstva v Rakousku-Uhersku a později i Československu (Dvořáček et al., 2012).

V Šumperku žijící česká menšina začala v roce 1919 Sokol teprve svolávat. Zpočátku měl ve městě s drtivou většinou německých obyvatel velmi ztíženou pozici; o svou existenci musel tvrdě bojovat. Podmínky k postavení vlastní sokolovny nebyly, a tak se využívaly prostory kasáren. Roku 1921 se Severomoravská župa rozdělila na Župu olomouckou a severomoravskou. Do druhé jmenované patřil i Sokol Šumperk. V roce 1927 (v rámci pozemkové reformy) získal parcely půdy v tzv. České čtvrti a zde začal budovat sportoviště. To bylo nazváno Tyršovým cvičišťem, později stadionem. V roce 1940 byla Česká obec sokolská rozpuštěna a její majetek zabaven - negativum druhé světové války. Významní šumperští členové Sokola byli uvězněni a následně vystaveni nelidským útrapám. In memoriam se z nich stali čestní občané města. Dnešní generaci je připomínají jména šumperských ulic, například Langrova, Evaldova nebo Reissova. Od roku 1948 byl Sokol postupně likvidován - negativum komunistického režimu (Dvořáček et al., 2012).

V létě roku 1956 byl založen Ústřední výbor jednotné dobrovolné tělovýchovné organizace a ostatní sportovní výbory včetně Sokola se zrušily. V březnu 1957 byl ustanoven Československý, později Český svaz tělesné výchovy (ČSTV). Po jeho ustanovení zůstaly v Šumperku pouze čtyři jednoty: Lokomotiva, Baník, Dukla a Sokol Temenice. Od 60. let 20. století však přibývají nové. V roce 1990 byl následně znovuobnoven Sokol a Šumperk se začlenil zpět do Severomoravské župy. Nejvýznamnějším oddílem byla, a v současnosti stále je Tělovýchovná jednota Šumperk, provozující řadu sportovišť a sportovních oddílů. Hlavní oporou se jí postupně stalo město, které vlastní od roku 1998 celý komplex Tyršova stadionu a zabezpečuje jeho správu a údržbu (Dvořáček et al., 2012).

Od roku 2013 nese ČSTV název Česká unie sportu a sdružuje všechny sportovní a tělovýchovné svazy s celostátní působností. Jejími základními organizačními složkami jsou sportovní kluby a tělovýchovné jednoty (Česká unie sportu, 2015). Podle okresního sdružení České unie sportu Šumperk k 22. 10. 2014 ve městě provozovalo činnost 25 tělovýchovných jednot a sportovních klubů s 4 662 členy (viz příloha 2).

V minulosti zde bylo i několik dalších, méně významných sportovních organizací, jimiž se v této práci zabývat nebudu.

5.2 HISTORIE NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH SPORTOVNÍCH ODVĚTVÍ

5.2.1 Historie ledního hokeje

Počátky ledního hokeje ve městě Šumperk lze datovat do roku 1920. V rámci bruslařského spolku byl ustanoven oddíl, který hrál později pod označením EV Šumperk. Hrací plocha byla k dispozici na kluzišti za měšťanskou střelnicí. Po dvou letech trvání ovšem došlo ke stagnaci činnosti. Roku 1930 na ni navázal tehdejší SK Šumperk, který se pokusil o vytvoření hokejového mužstva. O pět let později se SK rozhodl zřídit hrací plochu na svém fotbalovém hřišti u dnešních Benátek. V této době se žádné mistrovské zápasy na území města neodehrály, pouze několik tréninkových nebo přátelských. V roce 1936 byl hokejový oddíl SK transformován do Německého sportovního spolku a v roce 1938 byly všechny sportovní oddíly začleněny pod Nacionální socialistickou obec Šumperk. Pro hokejové zápasy bylo využíváno kluziště tehdejšího stadionu Na Střelnici. Tímto rokem a následnou druhou světovou válkou skončilo období německého ledního hokeje v Šumperku (Dvořáček et al., 2012).

Počátky českého ledního hokeje byly velmi svízelné. Před druhou světovou válkou existoval (pouze na krátkou dobu) hokejový kroužek, využívající hrací plochu na ledu volně přístupného „šenkhofského rybníka“. Bezprostředně po válce (1946) založili příznivci ledního hokeje při TJ Železničáři Šumperk oddíl ledního hokeje. Mezníkem v jeho činnosti byl rok 1953, kdy proběhla reorganizace a byly ustanoveny dva oddíly pod názvem TJ Baník a TJ Lokomotiva Šumperk. Hokej se hrál za tribunou stadionu Na Střelnici a na Tyršově stadionu. Rozpad roku 1957 byl zapříčiněn především nedostatkem financí na výstroj a další materiální vybavení, ale i celkovou únavou a znechucením funkcionářů. Nová éra šumperského ledního hokeje započala až znovuoobením činnosti při Lokomotivě Šumperk. V primitivních podmínkách a na hřišti házené s přírodním ledem v areálu Tyršova stadionu. Ve složité situaci bylo družstvo přihlášeno na sezónu 1966/67 do okresního přeboru. Na podzim roku 1969 proběhlo slavnostní otevření zimního stadionu – zasloužená pocta historii místního hokeje a závazek pro další vývoj. Především díky kvalitnějšímu zázemí byla utvářena perspektivní mládežnická základna. V sezóně 1970/71 byl změněn název na TJ Lokomotiva-Pramet Šumperk. O rok později se podařilo mužskému týmu postoupit

do druhé hokejové ligy. Zájem o hokej ve městě stoupal a zápasy sledovalo až 3 000 fanoušků. Vinou opětovné reorganizace soutěží v ledním hokeji, které byly provedeny ústředním orgánem ČSLH³, sestoupilo mužstvo do divize skupiny C; následkem byl pokles aktivity a byla ohrožena činnost celého oddílu. V sezóně 1977/78 se ovšem podařil postup do druhé ligy a následující sezónu klub změnil název na TJ Stadion Šumperk. Druhou ligu si mužstvo zahrálo ještě v sezóně 1987/88, poté následoval na několik let tvrdý pád zpět do krajského přeboru. Pro sezónu 1995/96 se klub přejmenoval na HC Šumperk, v dalším sezónním roce na HC Papíroví draci Šumperk. Jednomu z nejlepších mužstev té doby se podařil postup do první národní hokejové ligy. V sezóně 1999/2000 město žilo hokejem, ale dozvědělo se šokující zprávu – nejsou peníze na chod stávajícího týmu. Proto v sezóně 2001/02 a 2002/03 existovala pouze družstva mládežnická (Hokej Šumperk, 2014). Nová historie obnoveného seniorského hokejového týmu začala v sezóně 2003/04 pod názvem Hokej Šumperk 2003, kdy mužstvo hrálo krajský přebor Zlínského a Olomouckého kraje. Postup do vyšší soutěže se v baráži nezdařil; licence na druhou ligu však byla odkoupena od Frýdku-Místku. Po sezóně 2005/06 do čela mužského hokeje vstoupil Vladimír Velčovský, manager spjatý se zdejšími regionem. Hlavním cílem se stalo vyřešení ekonomické otázky klubu v horizontu tří až pěti let. Na náklady města, které provoz stadionu v plné výši uhradilo, byla provedena úprava zimního stadionu. V sezóně 2006/07 se po osmi letech konečně podařil dlouho očekávaný postup do první národní hokejové ligy. Další sezóny to bylo jako na houpačce. Sestup, postup a opět sestup do druhé ligy. Poté mužstvo - pod názvem Salith Šumperk - postoupilo do první národní ligy a lední hokej si ve městě stále udržuje neotřesitelnou pozici sportu číslo jedna (Hokej Šumperk, 2014).

Mezi významné osobnosti šumperského ledního hokeje patří především Jiří Dopita. Ten byl dokonce členem zlatého hokejového týmu při Zimních olympijských hrách v japonském Naganu 1998. Ve sbírce má ale i další trofeje. Stal se trojnásobným mistrem světa, majitelem dvou bronzových medailí ze světových šampionátů a sedminásobným vítězem extraligy (Dvořáček et al., 2012). Dalšími slavnými rodáky jsou

³ ČSLH – Český svaz ledního hokeje

Milan Minář, současný mezinárodní rozhodčí, a Jakub Kindl, hráč kanadsko-americké NHL.

Tab. 1: Název, soutěž a umístění šumperského klubu v letech 2003 až 2015

Sezóna	Název	Soutěž	Umístění po základní části	Play off/skupina o udržení	Baráž
2003/2004	Hokej Šumperk 2003	krajský přebor	1.	vítěz přeboru	-
2004/2005	Hokej Šumperk 2003	2. liga	9.	9.	-
2005/2006	Hokej Šumperk 2003	2. liga	7.	čtvrtfinále	-
2006/2007	Hokej Šumperk 2003	2. liga	1.	vítěz ligy	postup
2007/2008	Hokej Šumperk 2003	1. liga	16.	16.	sestup
2008/2009	Hokej Šumperk 2003	2. liga	1.	vítěz ligy	postup
2009/2010	Salith Šumperk	1. liga	15.	15.	sestup
2010/2011	Salith Šumperk	2. liga	1.	vítěz ligy	postup
2011/2012	Salith Šumperk	1. liga	12.	12.	-
2012/2013	Salith Šumperk	1. liga	11.	11.	-
2013/2014	Salith Šumperk	1. liga	11.	9.	-
2014/2015	Salith Šumperk	1. liga	11.	11.	-

(Zdroj: Web českého hokeje, 2015; vlastní zpracování)

5.2.2 Historie kopané

Přestože s největší pravděpodobností nevzniklo v Šumperku v roce 1890 skutečné mužstvo, jsou ukázky fotbalové hry šumperskými cvičenci v Litovli a Brně zřejmě nejstaršími (v pramenech doloženými) počátky fotbalu na Moravě, Slezsku a patrně i v celé České republice. V roce 1910 je v Šumperku založen klub Germania Šumperk, který odehrál vůbec první fotbalové utkání na území města. Jelikož otevření sportovního fotbalového hřiště proběhlo až o deset let, hrálo se na ploše kluziště bruslařského celku. Dalším milníkem v historii šumperského fotbalu byl rok 1918, kdy se uskutečnil první mistrovský zápas v rámci německého fotbalového svazu. Česká menšina, která žila v Šumperku v době první republiky, nebyla schopna založit a udržet českou kopanou v místě, které bylo baštou sudetských Němců. Během několika let se klub Germania dvakrát přejmenoval: Fotbalové mužstvo Turnerského spolku Šumperk, poté Německý sportovní spolek Šumperk. V roce 1924 byl založen Sportovní klub (SK) Šumperk - výhradně jako fotbalový oddíl. Ve 30. letech 20. století zaznamenalo mužstvo největší úspěch kopané v předválečné historii města. V sezóně 1935/36 se stalo mistrem Německého fotbalového svazu ČSR. Následná druhá světová válka ukončila

skvělé období činnosti SK Šumperk i dalších menších fotbalových klubů ve městě (Dvořáček et al., 2012).

Počátky české kopané začínají v Šumperku až po druhé světové válce, kdy došlo k odsunu sudetských Němců. Vytvořilo se zde hned několik fotbalových oddílů. Většina z nich ovšem neměla dlouhého trvání a brzy zanikla, nebo se sloučila s jiným oddílem. Zlatou érou šumperského fotbalu byla 60. léta 20. století - pro nepopsatelnou atmosféru šumperských derby mezi Baníkem, Duklou a Lokomotivou, na něž chodilo kolem 2 000 diváků. V té době existovala dvě kvalitní fotbalová hřiště. V roce 1953 byl vybudován Tyršův stadion s jedním škvárovým, a o několik let později i travnatým hřištěm, který byl domovským stánkem týmu Lokomotivy. Další škvárové hřiště bylo k dispozici na stadionu Na Střelnici, na kterém hrála mužstva Baníku a Dukly. V roce 1968 fotbalový klub Dukla Šumperk zanikl a v roce 1970 se Baník (již pod názvem Pramet) sjednotil s Lokomotivou. Ve městě tudíž zůstal pouze jeden klub. Stadion Na Střelnici byl záhy zbourán - kvůli výstavbě nové silnice. Po likvidaci tohoto hřiště zůstaly v Šumperku pouze dvě hrací plochy na Tyršově stadionu. Situace v šumperském fotbale byla dlouhé roky velmi špatná. Oddílu se nedařilo získat bohatého sponzora a sportem číslo jedna ve městě se stal lední hokej (Dvořáček et al., 2012).

V novodobé historii bylo důležité období mezi léty 2003 – 2007, kdy v areálu Tyršova stadionu proběhly významné stavební akce. Nejprve byla zahájena revitalizace trávníku (stržen starý a zaset nový) a vznikl víceúčelový objekt s veškerým zázemím. Poté byl slavnostně zpřístupněn i nový umělý trávník, položený na místě bývalého škvárového hřiště. V roce 2008 mužstvo se silným generálním sponzorem a kvalitnějším kádrem postoupilo z krajského přeboru do divize, kterou si Šumperk zahrál již v letech 1995 – 2001. Další sezónu 2008/09 se klub marně pokoušel probojovat do Moravskoslezské ligy (třetí nejvyšší soutěž v České republice). Skončil na druhém místě a postup mu utekl o pouhý bod. I tak se jednalo o jeden z největších poválečných úspěchů šumperské kopané. Od té doby začal výkonnostní úpadek. Klub má nicméně od roku 2010 k dispozici nové fotbalové hřiště s přírodní trávou a umělým zavlažováním na okraji areálu Tyršova stadionu. Na konci sezóny 2013/14 mužstvo skončilo v divizi beznadějně poslední a sestoupilo zpět do krajského přeboru (FK Šumperk, 2014).

Tab. 2: Historické názvy šumperského fotbalového klubu od roku 1945 po současnost

Rok přejmenování	Název
1945	Sportovní klub (SK) Šumperk
1946	Sportovní klub (SK) Železničáři Šumperk
1948	Závodní sokolská jednota (ZSJ) Železničáři Šumperk
1953	Dobrovolná sportovní organizace (DSO) Lokomotiva Šumperk
1956	Tělovýchovná jednota (TJ) Lokomotiva Šumperk
1970	Tělovýchovná jednota (TJ) Lokomotiva-Pramet Šumperk
1995	DBV Pramet Šumperk
2008	Fotbalový klub (FK) SAN-JV Šumperk

(Zdroj: Dvořáček et al., 2012; vlastní zpracování)

Za sedmdesát let poválečné kopané prošly šumperskými oddíly stovky hráčů. Mnozí byli velmi talentovaní, a přesto se jim z nejrůznějších důvodů nepodařilo prosadit ve vrcholovém fotbale. Někteří okusili alespoň atmosféru ligových trávníků. Například Zdeněk Opravil, Vladimír Bubeník nebo Petr Zajaroš. Posledně jmenovaný jednou oblékl také reprezentační dres. V žákovském věku se v šumperském fotbalovém oddílu objevil v letech 1990 – 1992 Radoslav Kováč, několikanásobný reprezentant České republiky. Jednoznačně nejúspěšnějším šumperským fotbalovým odchovancem je Radek Slončík. Ten už ve čtrnácti letech přestoupil do Baníku Ostrava, s nímž později získal mistrovský titul. Za reprezentaci odehrál celkem sedmnáct zápasů (Dvořáček et al., 2012).

5.2.3 Historie tenisu

Počátky můžeme hledat již v 80. letech 19. století, převážně mezi zdejší německou honorací. V roce 1894 byl založen tenisový klub pod názvem Lawn Tennis Club Schönberg (LTC, později LTK) a byly vybudovány dva tenisové dvorce. Do první světové války se žádné soutěžní zápasy neodehrály, pouze každoroční klubové turnaje. Aktivita klubu rostla, přímo úměrně tomu je postaven tenisový areál u Nemocniční ulice (dodnes využívaný). Slavnostní otevření proběhlo v roce 1926 a v té době patřil k nejkrásnějším tenisovým stánkům v celé republice. Zánik klubu přivedila opět druhá světová válka a jeho členové jsou začleněni do Nacionální socialistické turnerské obce. Na území města existoval na krátkou dobu také Židovský tenisový kroužek (ŽTK) a probíhaly zde ostatní tenisové aktivity německých obyvatel Šumperka (Dvořáček et al., 2012).

Mezi českou menšinou v Šumperku tenis začal vznikat od roku 1923. Probíhala zde nesoustavná činnost Důstojnického tenisového kroužku (DTK) a tenisového kroužku Vojenského zátiší pluku – hrálo se na tenisovém dvorci v kasárnách. V roce 1931 byl zprovozněn kurt na dnešním Tyršově stadionu. O rok později byl Český tenisový kroužek začleněn do TJ Sokol Šumperk a vznikl Lawn-tenisový odbor Sokola, zkráceně LATOS (Dvořáček et al., 2012).

Po druhé světové válce - v rámci Všesportovního klubu – je založen Tenisový odbor SK Šumperk. Tímto ve městě začala slavná etapa prudkého rozvoje tenisu. Areál u nemocnice postupně vzkvétal a rozšiřoval se do současné podoby. Pořádaly se soutěže jednotlivců i smíšených družstev (v obsazení čtyři muži a dvě ženy). Zlatá éra tenisu v Šumperku byla v letech 1965 – 1985. V tomto období se šumperští tenisté účastnili druhé nejvyšší soutěže v tehdejší Československu. Největší stálíci týmu byl František Čech, nejvěrnější šumperský tenista všech dob. Po sestupu dochází k obrovské fluktuaci hráčů, výrazné i po roce 1989. Úpadek tenisu umocněn nedostatkem finančních prostředků dosáhne pouze na nejnižší krajské soutěže (Dvořáček et al., 2012).

Tab. 3: Názvy tenisového oddílu po roce 1945

Rok nebo období	Název
1945	Tenisový odbor SK Šumperk
přibližně 1946 – 1949	Sokol Šumperk
1949	Sokol Železničáři Šumperk
60. léta	TJ Lokomotiva Šumperk
od 1970	TJ Lokomotiva-Pramet Šumperk
1999	TJ Sokol Šumperk

(Zdroj: Dvořáček et al., 2012; vlastní zpracování)

V roce 2013 smíšené tenisové družstvo postoupilo z oblastní soutěže skupiny C do oblastního přeboru B severomoravské krajské úrovně. K dispozici mají jedenáct venkovních kurtů a dva kurty v hale. Mužstvo táhnou především mladí hráči. Všichni pocházejí z kvalitní mládežnické základny, díky které má určitě tenis v Šumperku perspektivu do budoucna (Český tenisový svaz, 2015).

Šumperští odchovanci, kteří v různém věku odešli do tenisových velkoklubů, se stále velmi rádi vracejí za šumperským publikem. K hráčům první stovky světového žebříčku patřili v mužích Pavel Huťka a v ženách Michaela Paštiková, juniorská vítězka

čtyřhry Grand Slamu Australian Open v Melbourne z roku 1996. Mezi československou špičku se dále řadí Petr Huťka, Dušan Kulhaj, Ivo Paštika a Petr Dezort ml. Všichni jmenovaní docílili výborných výkonů již v mládežnických kategoriích (Dvořáček et al., 2012).

5.2.4 Historie basketbalu

V roce 1920 byl zařazen v rámci slavností třetího turnerského spolku do sportovního programu basketbalový zápas. Jedná se o vůbec první, a na dlouhou dobu poslední zmínku. Opravdový začátek byl až po druhé světové válce. Za zakladatele basketbalu ve městě je považován Ctirad Medlík, který dal organizačně a metodicky výborné základy pro rozvoj tohoto sportu. Šumperk se rázem stal jedním z center basketbalu na Moravě. Byly zde veškeré podmínky, až na prostornou halu, kde by bylo možno hrát. S tréninkovým procesem vydatně pomáhali učitelé základních a středních škol, a to častým zařazováním basketbalu do hodin tělesné výchovy. Oddíl získával ve městě značnou popularitu především velmi kvalitními výsledky mužů ve druhé lize a divizi. To vedlo ke zvyšování hráčské a členské základny. Utkání se hrála v tělocvičně školy na ulici Komenského, neboť největší hala v Šumperku na „Zámečku“ byla pro veřejnost uzavřena. Roku 1972 je v areálu Tyršova stadionu vybudována víceúčelová sportovní hala, ve které se hrají domácí zápasy mužů a žen dodnes. Od tohoto momentu vznikly nesrovnatelně lepší podmínky pro přípravu všech družstev. Přinášelo to výsledky především v podobě stále většího uplatňování odchovanců v dospělých kategoriích. Za všechny pak zejména Ivana Večeřová. Mezi její největší úspěchy patří stříbrná medaile z mistrovství Evropy 2003, zlatá medaile z mistrovství Evropy 2005 či stříbrná medaile z domácího mistrovství světa 2010. Je také jedenáctinásobnou mistryní České republiky, vyhrála Euroligu⁴ a startovala na dvou letních olympijských hrách (Dvořáček et al., 2012).

5.2.5 Historie házené

Počátky házené neboli handbalu (historické označení) jsou totožné s počátky šumperského fotbalu. V roce 1890 byl tento sport zařazen do programu na okresním veřejném cvičení v Litovli. Do druhé světové války mezi německým obyvatelstvem

⁴ Nejprestižnější evropská basketbalová soutěž

nezískal takovou oblibu, ta začala až po válce v rámci české házené (do roku 1961). Tu hráli muži, dorost, ženy i dorostenky. Družstvo žen hrálo mezi roky 1948 – 1951 v rámci Sokola Železničáři první ligu. Následující rok postoupilo do celostátní ligy ČSR. Muži začínali v okresním přeboru, po sezóně 1947/48 postoupili na dlouhá léta do krajského přeboru. Do roku 1959 jsou registrováni pod správou Sportovního klubu, poté Lokomotivy Šumperk. V roce 1961 se i v Šumperku začala házená prezentovat podle mezinárodních pravidel. Klub se za dlouhá léta fungování několikrát přejmenoval od Lokomotiva Šumperk, Lokomotiva-Pramet Šumperk až po současný název TJ Šumperk. Zápasy probíhaly na venkovních hřištích, převážně v areálu Tyršova stadionu. V roce 1999 se přesunuly do Sportovní haly na tenisových kurtech a od roku 2005 jim patří Sportovní hala šumperského gymnázia. V roce 2009 mužstvo mužů vyhrálo druhou ligu Střední Moravy a historicky poprvé postoupilo do první ligy, kterou následující sezónu také vyhrálo. Kvůli nedostatečným financím a hráčskému kádru odmítl klub působení v extralize a v roce 2010 spadl do druhé ligy (třetí nejvyšší soutěž v České republice), v níž působí i v současné době (Dvořáček et al., 2012).

5.2.6 Historie atletiky

Původní tělocvičná činnost německého Turnerského spolku byla postupně rozšiřována o další druhy sportu, zejména o lehkootletické disciplíny. Výsledky se však do první světové války neuváděly a speciální atletická dráha neexistovala. První závod v rámci mistrovského utkání pátého župního přeboru, kterého se šumperští Turneři po první světové válce zúčastnili, se konal ve Frývaldově (dnešním Jeseníku). V konkurenci dalších tří oddílů skončili poslední. V roce 1929 bylo za měšťanskou střelnici otevřeno nové hřiště s tribunou, na něm však také nebyla speciální dráha. V roce 1939 Turnerský spolek zanikl stejně jako ostatní německé sekce lehké atletiky. Ovšem za počátek české atletiky v tehdy německy obývaném Šumperku lze považovat rok 1919. V tomto roce byla otevřena česká reálka a založen Sokol, což mělo velký význam pro rozvoj tohoto sportu. Reálka a pozdější reálné gymnázium, stejně jako následovník těchto škol – gymnázium, byly nejvýznamnější lůňní talentů a činovníků atletického oddílu. Atletická činnost byla významným prvkem v rozvíjení úspěchů českého života v tehdy převážně německém městě. Velkým impulzem k rozvoji bylo vybudování stadionu, tehdy zvaného Tyršovo cvičiště (viz výše). Sportovat se na něm začalo již v roce

1930, i když slavnostní otevření se konalo až v roce 1932. Mělo čtyřproudovou dráhu dlouhou 360 metrů (ta byla až v letech 1954 – 1955 přebudována na čtyřsetmetrovou). Atletika ve městě na sedm let skončila - podzimem 1938 a německou okupací. Mládež však měla o atletiku po druhé světové válce ještě větší zájem. Atletický oddíl Sokola Šumperk byl založen v roce 1948 a tehdy se začalo formovat i družstvo mužů. Od roku 1953 měl atletický oddíl název Železničáři Šumperk, později Lokomotiva Šumperk a posléze Lokomotiva-Pramet. Roku 1955 byl nově rekonstruován Tyršův stadion. Zvýšená péče o talentovanou mládež šumperské atletiky byla zahájena již koncem 50. let založením Sportovní školy dorostu Šumperk a pokračovala v přeměněné atletické základně. Zejména od 60. let se s oddílem muselo v celostátním měřítku vážně počítat, což jasně vyplývá i z přehledu rekordů, mistrovských titulů a medailových umístění. Na počátku 70. let byla v republice budována síť tréninkových středisek mládeže. S ohledem na tradici a výsledky atletů bylo také Šumperku nakonec přiděleno tréninkové středisko mládeže, zabývající se atletikou. Šumperk se tak zařadil mezi deset nejúspěšnějších tréninkových středisek mládeže v celé ČSR. Nastalo období 1970 – 1990, které můžeme označit jako zlatou éru rozvoje šumperské atletiky. V roce 1974 oddíl získal prvního profesionálního trenéra Zdeňka Truksu. O dva roky později se k němu přidal Jiří Hynek. Zajímavostí je, že jen dvě tréninková střediska mládeže měla v tu dobu dva opravdu profesionální trenéry (jednalo se o Slavii Praha a právě Šumperk). Závodníkům byly vylepšovány tréninkové podmínky. Hlavním úkolem však bylo předávání nejlepších závodníků do vyšších středisek, tzv. Středisek vrcholového sportu. Tím odcházelo mnoho výborných atletů mimo Šumperk, aby dosahovali svých nejlepších výkonů. Odešel i trenér Zdeněk Truksa, kterého v roce 1982 nahradil Antonín Karas. V roce 1990 byla činnost tréninkových středisek mládeže v rámci celé republiky ukončena a byla postupně rušena i místa profesionálních trenérů. Ta byla obnovena v roce 2000, kdy na nově utvořené trenérské místo nastoupila Pavla Pražáková; po příjemném odchodu na mateřskou dovolenou v roce 2004 ji nahradil Tomáš Vykydal (tento status quo platí dodnes). Převážná část tréninkové a závodní činnosti atletů dosud stále probíhá na Tyršově stadionu. V Šumperku vyrostla Jarmila Klimešová (dcera své velmi úspěšné matky-oštěpařky Jarmily K.), reprezentantka České republiky v hodu oštěpem na třech letních olympijských hrách. K jejím největším úspěchům patří titul juniorské mistryně světa z roku 2000 a titul mistryně Evropy do 23 let z roku 2003.

Ve výčtu úspěšných atletů nelze opomenout sprintera Valíka, a zejména pak nesmrtelného veterána Květoše Vykydala (Dvořáček et al., 2002).

5.2.7 Historie volejbalu

Sokolská odbíjená zapustila v Šumperku pevné kořeny po základní úpravě Tyršova cvičiště v roce 1925. Vedení Sokola i cvičitelský sbor jí dal od počátku zelenou, neboť v ní viděl účinný lék proti rozmáhající se kopané. Záhy se odbíjená dostala na sportovně vyšší úroveň, což znamenalo zisk několika titulů přeborníka Severomoravské sokolské župy. Velmi dobrou výkonnost vykazovala také studentská odbíjená České reálky či kroužek Vojenského zátiší pluku. Po druhé světové válce se úroveň šumperského volejbalu pohybovala vždy na pomyslné houpačce tak, jak se v určité době vytvořila silná družstva. Nejlepší mužský volejbal se hrál v 50. letech, kdy se kolem bývalého kapitána československé reprezentace Mojmíra Valenty vytvořilo výkonnostně velmi dobré družstvo, a to spojením dvou oddílů: Lokomotivy Šumperk a Sokola Dolní Studénky. Toto družstvo patřilo k těm nejlepším na Moravě a dokázalo porážet přední ligová družstva. 60. léta se vyznačovala zvýšenou masivností především mužské odbíjené. Ve městě bylo několik týmů. Například Baník Šumperk, který hrával na stadionu Na Střelnici, a TJ Lokomotiva Šumperk. Později se sloučily a hrávaly střídavě okresní přebor a krajskou soutěž. Z dalších družstev je možno připomenout Duklu Šumperk, Sokol Temenice a později i TJ Rudou hvězdu Šumperk. Tento oddíl reprezentovali zpočátku jen příslušníci Sboru národní bezpečnosti, brzy byli přibráni i „civilové“. Hrávalo se na řadě míst ve městě. Šlo o hřiště tzv. hasičárny, plynárny, koupaliště a v neposlední řadě o hřiště zvané „Olomoučák“. Po přesunutí krajských soutěží do tělocvičen se situace v Šumperku rapidně zlepšila výstavbou nových tělocvičen u některých šumperských škol. Výkonnostní odbíjená mužů se pohybovala většinou neustále mezi špičkou krajského přeboru a druhou ligou. Ženy se hlavně v 70. letech vypracovaly mezi přední družstva Severní Moravy. Nedostatkem šumperského volejbalu byla nesystematická práce s mládeží, což se zákonitě odráželo v určitých obdobích i na úrovni hry dospělých (Dvořáček et al., 2012).

5.2.8 Ostatní sportovní kluby

V Šumperku je široké spektrum dalších sportovních odvětví. Některá zaznamenala velké úspěchy v rámci oblastních nebo regionálních soutěží, jiná v rámci celostátních. Další soutěže vchovaly účastníky mezinárodních soutěží, mistrovství Evropy nebo světa a olympijských her. Dokonce i olympijské vítěze!

Florbal je historicky mladý sport, který charakterem připomíná v České republice oblíbený lední hokej. Ten šumperský má svůj počátek kolem roku 1996. V roce 2001 vznikl florbalový klub FbC Asper Šumperk. Od počátku koncepčně pracoval s mládeží, což poté znamenalo úspěchy především v ženské kategorii. Do sezóny 2012/13 vstupovaly ženy jako jediný šumperský sportovní klub do nejvyšší soutěže. V baráži poté udržely prvoligovou příslušnost i do další sezóny, avšak z důvodu zejména nedostatku „lidských zdrojů“ se do ní nepřihlásily (Dvořáček et al., 2012).

Futsal, mezinárodně používaný výraz pro sálovou kopanou, se stal v Šumperku pojmem. Po relativně krátké historii dosáhl úspěchů, o kterých si jiná sportovní odvětví musejí nechat zdát. V roce 1994 Ing. Jaroslav Horák se synem založili klub 1. FC Delta Real Šumperk. Ten hlavně díky sponzorům dostal potřebné zázemí, což se odrazilo na výrazném hráčském, trenérském i finančním zlepšení. V sezóně 2005/06 a 2006/07 mužstvo hrálo první národní ligu a obsadilo v těžké konkurenci pěkné deváté místo (Dvořáček et al., 2012). Bohužel v létě 2014 se funkcionářský tým rozhodl - především kvůli nedostatku hráčů, že poprvé ve své dvacetileté historii nepřihlásí žádné mužstvo do nadcházejícího ročníku oficiálních soutěží.

Opomenout nelze ani šumperský baseball. Tento sport si přes těžké začátky také našel cestu do sportovní rodiny. V roce 1991 byl založen oddíl Cannibals Šumperk. Úspěchy tohoto klubu jsou v jeho krátké minulosti pozoruhodné. Družstvo mužů obsadilo třetí místo v Českomoravské baseballové lize roku 2008, získali dále titul mistra republiky mladších kadetů v roce 2004, zlaté medaile mladších kadetů na Olympiádě mládeže v roce 2005 a spousty dalších týmových i individuálních ocenění (Dvořáček et al., 2012).

Mezi neúspěšnější sportovní odvětví patří alpské a akrobatické lyžování. Zázemí pro tyto sporty nikdy nebylo zcela ideální, především vlivem nedostatečných podmínek k trénování. I přesto se lze pyšnit rovnou třemi olympioniky. Ondřej Bank je neúspěšnějším lyžařem, který na počátku své kariéry prošel Ski klubem Šumperk. Zúčastnil se již čtyř zimních olympijských her. Medaili ale bohužel nikdy nezískal. Nejlepším jeho umístěním bylo páté místo v obřím slalomu na zimních olympijských hrách v Soči roku 2014. V roce 2011 se stal Králem bílé stopy, tedy nejlepším českým lyžařem pro daný rok. V roce 2002 toto ocenění dostal i Aleš Valenta. Tento šumperský rodák ve stejném roce přijal na olympiádě v americkém Salt Lake City zlatou medaili v akrobatickém lyžování. Zapsal se do dějin tohoto sportu, neboť jako první na světě skočil trojné salto s pěti vruty. V roce 2010 na zimních olympijských hrách v kanadském Vancouveru reprezentovala Českou republiku v akrobatických skocích šumperská rodačka Martina Konopová - ta skončila ve velké konkurenci na 21. místě (Dvořáček et al., 2012).

Svoji bohatou historii mají také sporty jako aikido, americký fotbal, kuželky, moderní nebo sportovní gymnastika, a další. Nejsou ale tak výrazné, proto jim v rámci této práce nebudu věnovat informační prostor.

6 SPORT VE MĚSTĚ V SOUČASNOSTI

Historii nejvýznamnějších sportovních odvětví jsme si již představili. Některé kluby se za tu dobu vryly více do povědomí obyvatel, nebo se díky úspěchům dostaly v takzvané hierarchii sportovních odvětví výše. Jiné naopak zaznamenaly ústup ze slávy, nebo dokonce z různých důvodů zanikly. Již delší dobu platí, že sport je finančně velmi závislý. Město má každý rok schválený rozpočet, jehož část je určena podpoře sportu.

V současnosti je šumperským sportem číslo jedna lední hokej (viz výše). Družstvo s názvem Salith Šumperk, hrající druhou nejvyšší soutěž v České republice, se těší velkému zájmu lidí nejen v samotném městě, nýbrž v celém regionu. Domácí hokejové zápasy mají nadstandardní návštěvnost. Na Tyršově zimním stadionu v sezóně 2014/15 bylo průměrně více jak 1 000 platících diváků na utkání. Tým ovšem mírně strádá po sportovní stránce. Již čtvrtým rokem hraje stejnou soutěž a nedaří se mu probojovat

do vyřazovací části zvané play off. Mužstvo v poslední odehrané sezóně muselo opět absolvovat – po základní části - nepopulární mini-soutěž čtyř nejhorších celků s označením „skupina o udržení“. V té ovšem obsadil suverénně první místo a celkově skončil na jedenáctém místě (Web českého hokeje, 2015).

Světově nejvýraznějším sportem je fotbal, jakožto sport, ve kterém je zaregistrován největší počet hráčů. Hraje se téměř v každé vsi širokého okolí. Ve městě Šumperk je přitažlivost kopané již pár let na ústupu. Na domácí utkání týmu FK SAN-JV Šumperk dochází průměrně přes 110 věrných fanoušků a v okolních obcích jde paradoxně o čísla ještě vyšší. Družstvo hraje pro aktuální sezónu 2014/15 pouze krajskou soutěž. Snaží se ovšem postoupit zpět do vyšší soutěže, ze které klub sestoupil po sezóně minulé (Olomoucký krajský fotbalový svaz, 2015).

Dlouhou tradici ve městě mají tenis a atletika. Na podporu tenisového oddílu při TJ Šumperk byl založen na podzim roku 2014 spolek Tenis Klub Šumperk. Ten plní funkci servisní organizace provozující tenisovou akademii. V současnosti smíšené družstvo hraje oblastní přebor skupiny B. V roce 2014 obsadil krásné čtvrté místo a těsně mu unikly stupně vítězů (Český tenisový svaz, 2015). Atletický oddíl má přes 300 členů. Trénuje se a závodí ve všech kategoriích – od atletické přípravy po muže a ženy. Ti už několikátou sezónu působí ve druhé lize (Český atletický svaz, 2015).

Velice perspektivním sportem je florbal. O ten je ve městě stále větší zájem a odpovídá tomu také návštěvnost domácích utkání mužů. Tým FbC Asper Šumperk hraje čtvrtou nejvyšší soutěž v republice a v divizní sezóně 2014/15 skončil na krásném čtvrtém místě. Halu šumperského gymnázia v jedenácti zápasech navštívilo průměrně 50 platících diváků. Družstvo žen již bohužel po extraligové sezóně 2012/13 zaniklo (FbC Asper Šumperk, 2015).

Basketbal se hraje ve sportovní víceúčelové hale na Tyršově stadionu. Družstvo mužů i žen hrálo pro sezónu 2014/15 druhou nejvyšší soutěž v rámci celé České republiky a jejich utkání byla sledována nadprůměrným počtem diváků. O tento sport je ve městě dlouhodobě velký zájem (Česká basketbalová federace, 2015). To se nedá říci o házené. Družstvo mužů, hraje v sezóně 2014/15 druhou ligu. Na zápasy do haly šumperského gymnázia chodí v průměru zhruba 90 diváků. Tento sport není tolik

v povědomí veřejnosti a tým mužů se nachází na hraně existenčních problémů i nedostatkem hráčů. Tato situace je z velké části zapříčiněná nedostatečnou podporou od města (Český svaz házené, 2015).

Klub s názvem Dietos Šumperk hraje americký fotbal. V roce 2015 hraje divizi IV východ. Nejvyšší návštěvu v historii zaznamenal klub v minulém roce. Utkání tehdy navštívilo 200 diváků, což je pro tento oddíl, založený v roce 2006, až neskutečně neuvěřitelné (Dietos Šumperk, 2015).

Největší ústup zaznamenal volejbal. Družstvo žen bylo po sezóně 2009/10 zcela zrušeno a muži hrají na třetí základní škole „na Hlucháku“ krajskou soutěž. Úrovní celého sportu ve městě odpovídá i mizivá návštěvnost, pohybující se průměrně kolem 30 diváků na zápas.

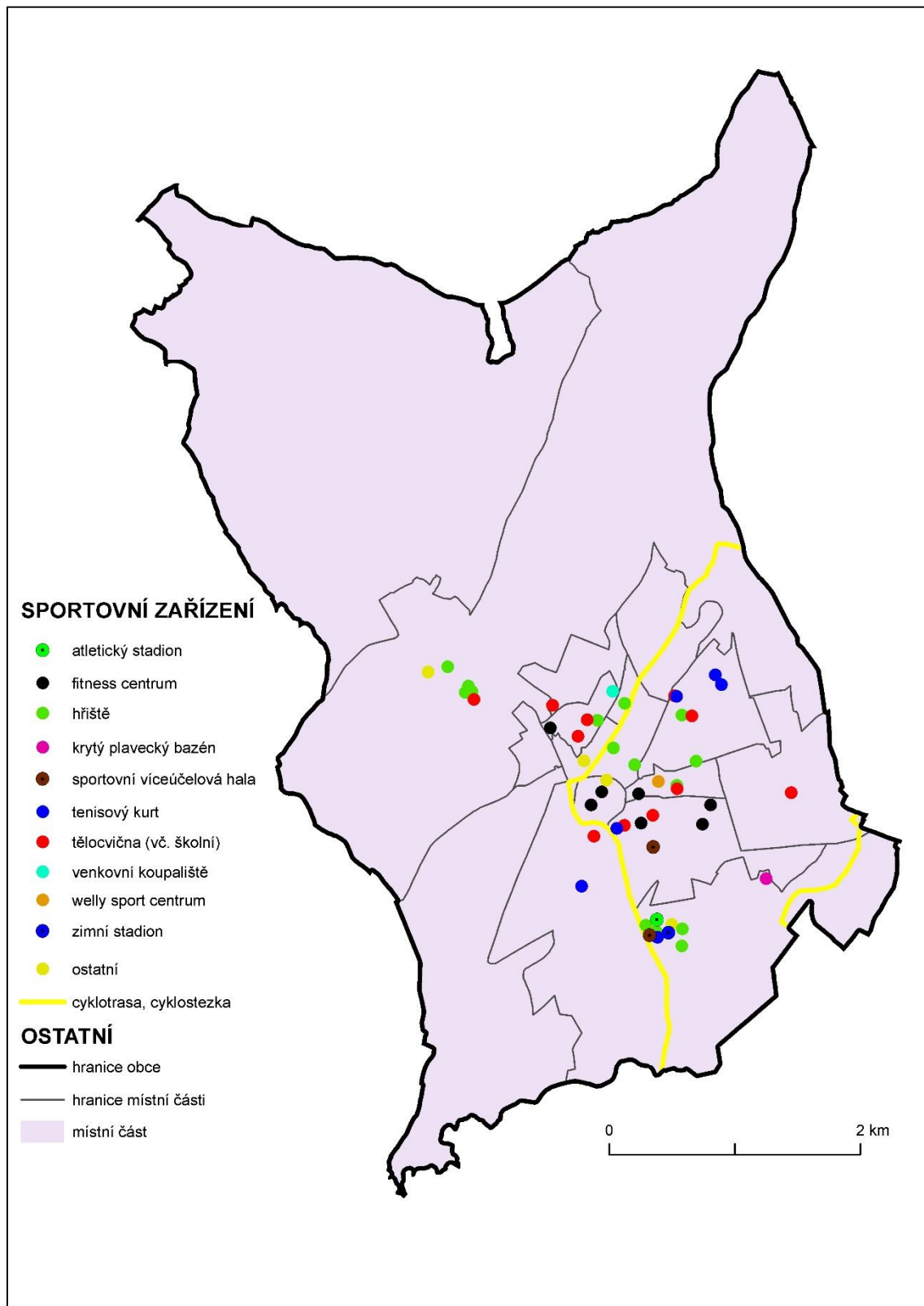
Na IV. základní škole Sluneční působí oddíl gymnastiky. Na konci roku 2014 zde proběhl další ročník mezinárodního závodu děvčat ve sportovní gymnastice, kterého se zúčastnila také dvě domácí mužstva GK a SG TJ Šumperk (TJ Šumperk, 2015).

V Šumperku je dalších několik oddílů. Pod TJ Šumperk spadá klub vzpírání, plavecký oddíl, kanoisté a cyklisté – viz příloha 3 (TJ Šumperk, 2015).

7 ANALÝZA VYBAVENOSTI MĚSTA SPORTOVNÍMI ZAŘÍZENÍMI

Zákon č. 115/2001 Sb., ze dne 28. února 2001 ve znění zákona č. 219/2005 Sb., vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a stanovuje úkoly ministerstva, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při jeho podpoře. Sportovní zařízení je objekt, pozemek, vodní plocha, budova nebo jejich soubor sloužící výhradně nebo převážně pro provozování sportovní aktivity. Existují různé typy pro realizaci jednotlivých sportovních potřeb (MŠMT, 2013). Dle Českého statistického úřadu k 31. 12. 2006 bylo evidováno na území Šumperka celkem 54 vnitřních a vnějších prostor. Z toho jedno koupaliště, jeden krytý plavecký bazén, 19 hřišť s provozovatelem nebo správcem, 15 tělocvičen včetně školních, otevřený stadion, dva kryté stadiony, zimní stadion a 14 ostatních zařízení

pro tělovýchovu s provozovatelem nebo správcem. Na obr. 3 je zakreslena současná vybavenost samotného města, která v minulosti prodělala řadu změn.

Obr. 3: Sportovní vybavenost města Šumperk v roce 2015

(Zdroj: ArcČR 500; ČSÚ; Mapový portál, 2015; vlastní zpracování v programu ArcMap 10. 1)

7.1 MATERIÁLNĚ-TECHNICKÁ ZÁKLADNA

Sportovnímu vyžití v Šumperku slouží především venkovní a fotbalové hřiště, zimní a atletický stadion, krytý plavecký bazén, venkovní koupaliště, sportovní víceúčelové haly, tělocvičny, fit centra, tenisové kurty, Welly sport centrum, baseballové hřiště a sportovní střelnice. Největší koncentrace sportovních zařízení (zimní stadion, atletický stadion, fotbalové hřiště s umělým i travnatým povrchem, sportovní víceúčelová hala, tenisové kurty, areál futsalu, kuželna a další menší hřiště na provozování míčových her) je v areálu Tyršova stadionu, nacházejícího se na okraji města – směrem jihozápadním.

7.1.1 Zimní stadion

Jedná se o jeden z nejstarších krytých zimních stadionů v České republice. Slavnostně byl otevřen 19. září 1969. Již při výstavbě byl propojen s moderním hotelem Sport, který dodnes plní svoji roli. Oficiální kapacita stadionu je 3 500 diváků. Největší náporů zažil především v novodobé historii šumperského klubu, která se datuje od roku 1995 po odkoupení druholigové licence od Jaroměře. Po výsledkově bohatých letech padaly návštěvnostní rekordy při barážových utkáních s Kometou Brno a dalšími věhlasnými kluby. Kapacita byla v několika případech překonána dokonce o více než 1 000 lidí. Od sezóny 2009/10 jej pro domácí zápasy využívá nově přejmenovaný místní klub Salith Šumperk. Divákům je určen hlavní vchod z prostor od parkoviště. Využit lze i vstupy od fotbalového stadionu. O občerstvení návštěvníků se stará nejen restaurace, ale i bufet na balkonu a stánek s VIP lóžemi; ty jsou propojeny s VIP salonkem umístěným v hotelu Sport. Sektor domácích fanoušků se nachází za střídačkou domácího týmu. Hostující příznivci mají místo v protějším rohu stadionu přímo pod balkonem. Při rizikovějších utkáních je přilehlý vchod využíván pouze pro jejich potřeby a bezpečný příchod a odchod ze stadionu. Dlouhodobě se plánuje komplexní rekonstrukce. V létě 2012 hostil stadion finálový turnaj mistrovství České republiky ve futsalu žen. V pravidelných termínech zimního období zde má svůj časoprostor vyhrazeno bruslení pro veřejnost (Hokej Šumperk, 2013).

7.1.2 Atletický stadion

Naproti zimnímu stadionu se nachází atletický areál. Po rekonstrukci v roce 1999 byla vybudována nová, moderní, umělá, šestiproudá dráha po celém oválu s polytanovým povrchem (původní čtyřsetmetrová dráha byla se škvárovým podkladem). Sektory pro hod oštěpem, diskem a koulí, pro skok daleký, vysoký, o tyči a trojskok jsou na hlavní ploše. Vymezení pro hod kladivem je na vedlejší ploše. V roce 2007 vznikl víceúčelový objekt, jehož součástí jsou dvě tribuny pro 478 sedících diváků, šatny, tunel se šedesátimetrovou dráhou, technické zázemí a další zařízení sloužící především atletům Tělovýchovné jednoty Šumperk. Travnatou plochu občas (dříve cele) využívají fotbalisté, ale také hráči amerického fotbalu (Atletika Šumperk, 2011).

7.1.3 Aqua centrum

Tento krytý plavecký bazén je známý především pod názvem Aquatoll. Jedná se o areál „Na Benátkách“, v místní části Tyršova. V roce 1993 zde vznikla a zahájila činnost místní plavecká škola, fungující dodnes. Od počátku svého vzniku se zabývá především předplaveckým výcvikem dětí, výukou žáků základních a středních škol. Od roku 2007 plaveckou školu i celý areál převzala nově vzniklá společnost Šumperské sportovní areály s. r. o., která je dceřinou společností Podniky města Šumperk a.s., zřízenou samotným městem. Od této doby proběhlo v celém komplexu několik rekonstrukcí (Aqua centrum, 2007). Provozní doba veřejného plavání je každý pracovní den od 6:00 do 7:45 hodin a od 14:00 do 21:00 hodin. Ve zbývajícím čase je bazén rezervován pro plaveckou školu a pronájmům. V sobotu a neděli je bazén volně přístupný od 8:00 do 21:00 hodin (Aqua centrum, 2015).

7.1.4 Sportovní víceúčelové haly

Na území města se nacházejí dvě. První byla vybudovaná v roce 1972 v areálu Tyršova stadionu (Dvořáček et al., 2012). Sousedí se zimním stadionem a dodnes slouží basketbalistům či volejbalistům. Druhá víceúčelová hala s dvěma sály, posilovnou a veškerým zázemím patří šumperskému gymnáziu. Nachází se v místní části Sady 1. máje a využívat se začala v roce 2005. V současnosti slouží především místnímu florbalovému klubu a oddílu házené. Do svého zániku roku 2014 v ní hrávali i futsalisté.

7.1.5 Welly sport centrum

Tento komplex sportovních zařízení se nachází v městské části Šmeralova. Je součástí gastronomického a zábavního centra, všeobecně nazývaného „Maják“. Po rozsáhlých rekonstrukcích byl otevřen v roce 2009. V centru se nachází posilovna, kardio-zóna nebo sály pro aerobní aktivity typu pilates, bosu, bodystyling, jumping a jiné. Pro další sportovní vyžití zde můžeme najít uzavřený kurt o rozměrech 10 x 5 metrů pro fotbal dva na dva, kurt na ricochet či dva profesionální stoly na stolní tenis (Welly sport, 2010).

7.1.6 Baseballové hřiště

V závěru roku 2000 se konečně podařilo získat pozemek pro výstavbu nového hřiště, na kterém by hrával své domácí zápasy místní baseballový klub Cannibals Šumperk. Vedení oddílu, ve spolupráci s městským úřadem a sponzory, se ihned podílelo na tvorbě a realizaci projektu. V roce 2005 byla podepsána smlouva s městem o pronájmu hřiště a schválena dotace na výstavbu tribuny. O rok později se vybuďovalo sociální zařízení a celý areál, nacházející se před sportovní střelnici v městské části Dolní Temenice, byl dokončen. V roce 2007 se již na novém hřišti pořádalo mistrovství Evropy žáků a „Kanibalové“, jak se šumperským baseballistům běžně říká, na něm hrají dodnes (Cannibals Šumperk, 2009).

7.1.7 Sportovní střelnice

Objekt se nachází za baseballovým hřištěm, v městské části Dolní Temenice. Výstavba byla zahájena v roce 1987 a ještě též rok byl objekt slavnostně otevřen. Rychlost vybudování tohoto sportovního zařízení dodnes mnohé udivuje. Střelnice je tvořena dvaceti samostatně oddělenými stanovišti a je zaregistrována na ústředí AVZO TŠČ ČR⁵. V současnosti se areál neustále zdokonaluje a je nutné věnovat velké pracovní úsilí opravám, údržbě a úklidu objektů, i péči o technické vybavení (Střelnice Šumperk, 2014).

⁵ Asociace víceúčelových základních organizací technických sportů a činností České republiky

7.1.8 Ostatní sportovní zařízení

V Šumperku jsou k dispozici další sportovní zařízení. Bowling, minigolf, přetlaková tenisová hala a jiné.

V okolí města je budována síť cyklotras, cyklostezek a areály pro zimní sporty, sjezdové nebo běžecké lyžování. V Koutech nad Desnou, které jsou od města Šumperk vzdálené přibližně 20 kilometrů (po již zmíněné komunikaci I/44), se nachází největší lyžařský komplex na Moravě, s jedinou šestisedačkovou lanovkou v ČR. Od 30. do 31. dubna 2015 se zde uskutečnilo mezinárodní mistrovství České a Slovenské republiky v alpském lyžování (SKI Kouty, 2015). Nedaleko tohoto střediska se nachází další velké areály - Červenohorské sedlo a Přemyslov.

Přibližně 25 kilometrů od Šumperka (směrem do Východních Čech) se nachází Acrobat Park Štítý - největší areál svého druhu na světě, jehož spoluzakladatelem je olympijský vítěz Aleš Valenta. Provozovat tu lze několik druhů sportů. Například akrobatické skoky do vody, skoky na trampolíně, skoky do vody z věže nebo snowboarding. K dispozici je i venkovní umělá horolezecká stěna, jež se řadí k největším v republice (Acrobat Park, 2015).

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

8.1 REPREZENTATIVNOST DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

V tab. 4 je skutečný, mnou získaný počet dotazníků podle jednotlivých místních částí města. Měly být sebrány odpovědi 124 respondentů, ve skutečnosti dotazník vyplnilo 151 občanů města Šumperk. Kritérium 0,5% vzorku respondentů produktivního a poproduktivního věku obyvatelstva a kritérium nejméně šesti dotazníků splňovala každá místní část.

Minimální počet šesti dotazníků byl získán v pěti místních částech (Šumperk-střed, Reissova, Tyršova, Horní Temenice a Čajkovského). Nejvíce dotazníků (16) vyplnili obyvatelé místní části Dolní Temenice. Co se týká reprezentativnosti, pak nejvyšší byla v částech s nejmenším počtem obyvatel. V místní části Horní Temenice počet respondentů na počet obyvatel ve věku 15 a více let dosahoval 1,26 %.

Tab. 4: Reprezentativnost dotazníkového šetření podle místních částí Šumperka

ZSJ	Počet respondentů	Počet obyvatel ve věku 15 a více let	Výsledný vzorek respondentů (v %) ⁶
Šumperk-střed	6	653	0,92
Generála Svobody	12	2 372	0,51
Reissova ⁷	6	939	0,64
Jánošíkova	15	1 879	0,80
Šmeralova	7	1 385	0,51
Krameriova	13	2 503	0,52
Sady I. máje ⁸	9	1 034	0,87
Tyršova ⁹	6	1 120	0,54
Alšova ¹⁰	8	1 286	0,62
Vančurova ¹¹	15	1 718	0,87
Skřivánčí	8	1 544	0,52
Dolní Temenice ¹²	16	3 001	0,53
Horní Temenice ¹³	6	475	1,26
Šumavská	11	1 387	0,79
Gagarinova ¹⁴	7	847	0,83
Čajkovského	6	994	0,60
Šumperk	151	23 137	0,65

(Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření „Přístup obyvatel města ke sportu“, 2015; vlastní zpracování)

Tab. 5 uvádí reprezentativnost podle osobních údajů. Jedná se o informace týkající se fyzické osoby, k níž se osobní údaje vztahují. Ohledně pohlaví a věku byl výsledný 0,5% vzorek respondentů zcela zachován. Snahou bylo oslovit více žen tak, aby šetření odpovídalo počtu obyvatel v poměru k mužům. U skupiny obyvatelstva ve věkové kategorii 15–29 let byla reprezentativnost dokonce 1,04 %, což zapříčinil především počáteční způsob elektronického dotazování. Na údaje týkající se stupně vzdělání a rodinného stavu nebyl při vyhodnocování kladen takový důraz. Ovšem jen u skupiny obyvatelstva se základním vzděláním a středním bez maturity se nepodařilo zachovat 0,5% vzorek respondentů. Naopak u vzdělání středního s maturitou nebo

⁶ Reprezentativnost veškerých výsledných vzorků respondentů je vyjádřena podílem počtu respondentů k počtu obyvatel ve věku 15 a více let.

⁷ ZSJ Reissova včetně ZSJ Sanatorium I a ZSJ Sanatorium II

⁸ ZSJ Sady 1. máje včetně ZSJ Nádraží

⁹ ZSJ Tyršova včetně ZSJ Karlův Dvůr

¹⁰ ZSJ Alšova včetně ZSJ U Čističky

¹¹ ZSJ Vančurova včetně ZSJ Bělídlo

¹² ZSJ Dolní Temenice včetně ZSJ Pod Senovou, ZSJ Hrabenská, ZSJ Bratrušovské pole a ZSJ Kokrháč

¹³ ZSJ Horní Temenice včetně ZSJ Na Vápencích, ZSJ Kopce a ZSJ Lovák

¹⁴ ZSJ Gagarinova včetně ZSJ Pod Temenicí

vysokoškolského byl o to vyšší. Největší výsledný vzorek respondentů u údaje o rodinném stavu tvoří svobodní muži a ženy (1,04 %). Naopak vdovci a vdovy výsledný 0,5% vzorek nesplňují, což ale nemá na výsledek výzkumu větší vliv.

Tab. 5: Reprezentativnost dotazníkového šetření podle vybraných osobních údajů v Šumperku

Osobní údaj	Počet respondentů	Počet obyvatel ve věku 15 a více let	Výsledný vzorek respondentů (v %)
POHLAVÍ			
muž	68	10 719	0,63
žena	83	12 325	0,67
VĚKOVÁ KATEGORIE			
15–29	50	4 819	1,04
30–49	40	7 449	0,54
50–64	34	5 888	0,58
65 a více	27	4 888	0,55
STUPEŇ VZDĚLÁNÍ			
základní	12	4 068	0,29
střední bez maturity	27	7 131	0,38
střední s maturitou	74	7 937	0,93
vysokoškolské	38	3 207	1,18
RODINNÝ STAV			
svobodný/svobodná	71	6 847	1,04
ženatý/vdaná	53	10 628	0,50
rozvedený/rozvedená	20	3 516	0,57
vdovec/vdova	7	2 053	0,34

(Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření „Přístup obyvatel města ke sportu“, 2015; vlastní zpracování)

Tab. 6 uvádí reprezentativnost z hlediska ekonomické aktivity. 51,7 % dotazovaných tvoří obyvatelé ekonomicky aktivní. K těm se řadí pracující zaměstnanci či zaměstnavatelé, OSVČ a nezaměstnaní. 48,3 % tvoří obyvatelstvo ekonomicky neaktivní (studenti, důchodci a ženy v domácnosti nebo na mateřské dovolené).

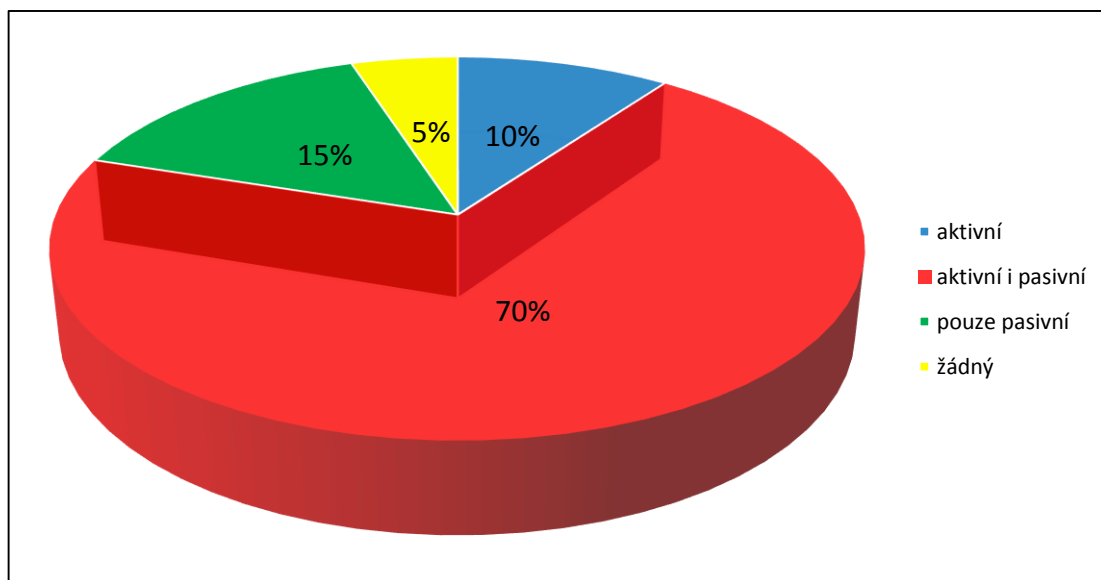
Tab. 6: Podíl respondentů dotazníkového šetření podle ekonomické aktivity v Šumperku

Oblast zaměstnání	Počet respondentů	Počet respondentů (v %)
<i>Ekonomicky aktivní obyvatelstvo</i>	78	51,7
pracující (zaměstnanec)	64	42,4
OSVČ	9	6,0
pracující (zaměstnavatel)	3	2,0
nezaměstnaný	2	1,3
<i>Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo</i>	73	48,3
student	37	24,5
důchodce	34	22,5
žena v domácnosti nebo na mateřské dovolené	2	1,3

(Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření „Přístup obyvatel města ke sportu“, 2015; vlastní zpracování)

8.2 CHARAKTERISTIKA OSLOVENÝCH PODLE PŘÍSTUPU KE SPORTU

Na obr. 4 je znázorněna charakteristika respondentů dotazníkového šetření ohledně přístupu obyvatel města Šumperk ke sportu. Z výsledků vyplývá, že aktivnímu sportování se věnuje 121 (80 %) ze 151 dotázaných. Dokonce 128 dotázaných (85 %) sleduje sport pasivně z pozice diváka. 8 dotázaných (5 %) nemá žádný vztah ke sportu.

Obr. 4: Přístup obyvatel města Šumperk ke sportu

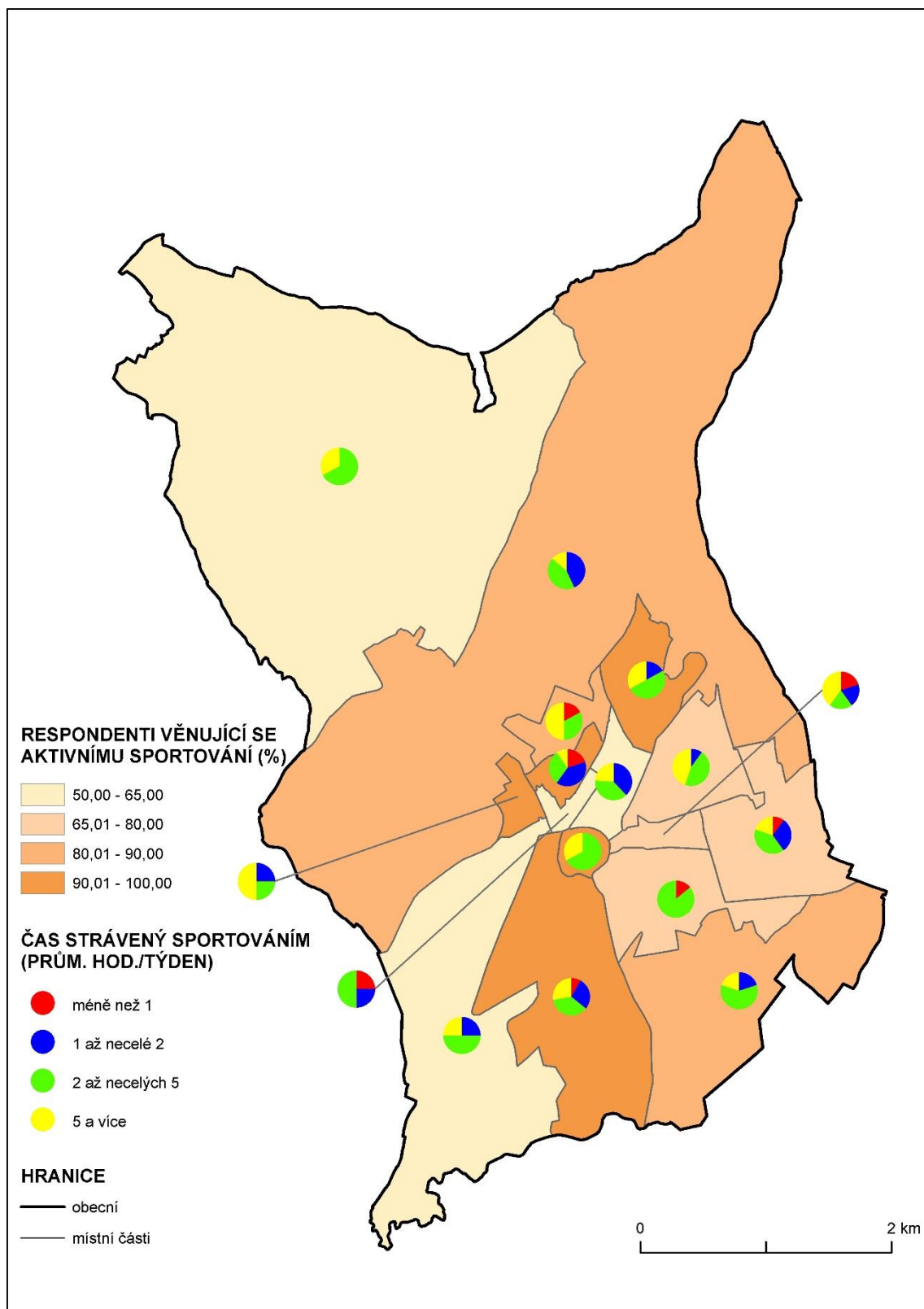
(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

8.3 AKTIVNÍ PŘÍSTUP OBYVATEL MĚSTA KE SPORTU

Aktivním přístupem k pravidelnému sportování se myslí pohybová aktivita obyvatel, při níž nedochází k vykonávání práce, ale k naplňování fyzických a psychických potřeb. Tento fakt splňuje i turistika, proto byla také zařazena do výzkumu.

Podle řady studií jsou sportovní činnosti nejčastějším projevem občanských aktivit. Podle studie Van Bottenburg z roku 2005 (Tomeš, 2012) patří Češi spíše ke sportovním národům. Nějaké formě sportovní aktivity se věnuje asi 60 až 65 % obyvatel starších 15 let. V Šumperku uvedlo 121 ze 151 dotázaných (80 %), že koná pohybovou sportovní aktivitu (viz obr. 5). Tento rozdíl 15 – 20 % plyne nejspíše z výborné geografické polohy města a absence hromadné městské dopravy typu tramvaje či metra. Tyto faktory napomáhají většímu zájmu o sport. Ve městě i mimo něj je k dispozici velké množství sportovních zařízení, síť cyklostezek a blízkost areálů pro zimní sporty. Nejvíce respondentů přitom uvedlo, že sportu průměrně věnují dvě až necelých pět hodin za týden.

Odpovědi respondentů ohledně nejčastěji provozovaných sportů byly velmi vrstevnaté. Bylo uvedeno 30 různých sportovních disciplín, kterým se obyvatelé Šumperka věnují (viz příloha 4). Většina uvedla v odpovědi dva nejčastější sporty, což bylo ve výsledcích zohledněno. Nejvíce respondentů uvedlo běh (16,5 %), pohybové cvičení typu aerobic, bodystyling, jumping a jiné (14 %), jízdu na kole (14 %), plavání (14 %), posilování/fitness (9,9 %). Jedná se o typické individuální sportovní činnosti. Mezi kolektivními sporty byl na prvním místě fotbal, který uvedlo 8,3 % dotázaných. Tento nejpopulárnější kolektivní sport na světě není náročný na vybavenost a může se hrát na různých venkovních hřištích, kterých je ve městě dostatek.

Obr. 5: Aktivní přístup respondentů podle místních částí Šumperka v roce 2015

(Zdroj: ArcČR 500; vlastní zpracování v programu ArcMap 10. 1)

Velmi navštěvovaným typem zařízení (tab. 7) pro realizaci sportovních potřeb je podle odpovědí respondentů tělocvična (50,4 %). Je to vyhrazená místnost či samostatná budova, určená pro provádění tělesných cvičení nebo provozování dalších, zejména kolektivních halových sportů. Provoz není omezen rozmary počasí, proto ji obyvatelé mohou využívat celoročně. Druhým nejvyužívanějším typem sportovního zařízení jsou cyklostezky (44,6 %). V dnešní době se klade velký důraz na jejich výstavbu s cílem omezit automobilovou dopravu zejména ve městech. Dalšími jsou krytý plavecký bazén nebo koupaliště (27,3 %), posilovna/fitness (17,4 %), venkovní hřiště (14,9 %) a další.

Tab. 7: Nejčastěji navštěvované typy zařízení pro realizaci sportovních potřeb

Typ zařízení	Počet respondentů	Respondenti (v %) ¹⁵	Muži	Ženy
tělocvična	61	50,4	25	36
cyklostezka	54	44,6	22	32
krytý plavecký bazén nebo koupaliště	33	27,3	16	17
posilovna/fitness	21	17,4	9	12
venkovní hřiště	18	14,9	12	6
tenisový kurt	12	9,9	9	3
fotbalové hřiště	11	9,1	11	0
atletický stadion	9	7,4	5	4
volejbalové hřiště	7	5,8	4	3
zimní stadion	6	5,0	5	1
bowling/kuželky	3	2,5	1	2
golfové hřiště	2	1,7	1	1
minigolf	1	0,8	0	1
jiný (jaký) ¹⁶	6	5,0	4	2

(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

Následující tab. 8 podává informace o způsobu dopravy respondentů k provádění jejich sportovních aktivit. Ženy oproti mužům častěji chodí pěšky, ti zase více využívají automobil. V příloze 5 jsou tyto údaje zpracovány do mapy podle místních částí Šumperka.

¹⁵ Hodnota respondenti (v %) je vyjádřena podílem absolutního čísla počtu respondentů a celkového počtu aktivně sportujících (121) vlivem možnosti uvedení více odpovědí v dotazníku.

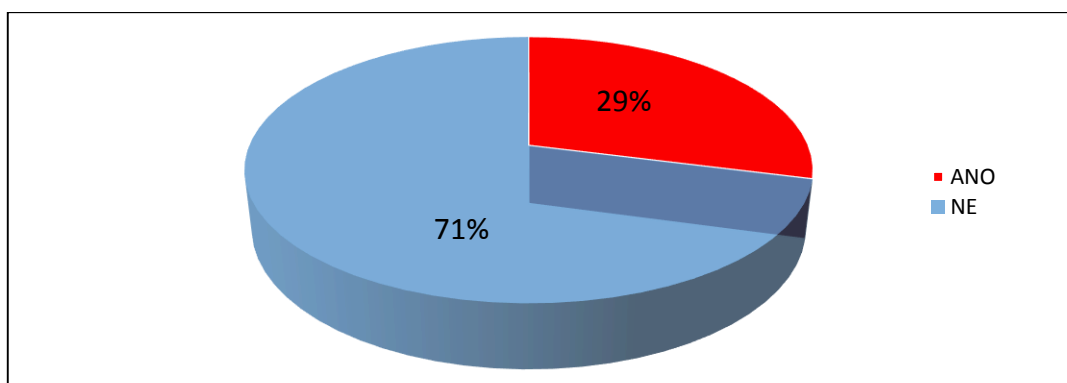
¹⁶ Za „jiný“ typ zařízení respondenti uvedli 3x lyžařský areál (2x ženy, 1x muž), 1x kurt na ricochet (muž), 1x areál motokrosu (muž), 1x sportovní areál (muž).

Tab. 8: Způsob dopravy k provádění sportovních aktivit

Pohlaví	chůze	jízdní kolo	automobil	MHD	jiné
muž	37	30	33	7	1
žena	45	32	19	6	2
celkem	82	62	52	13	3

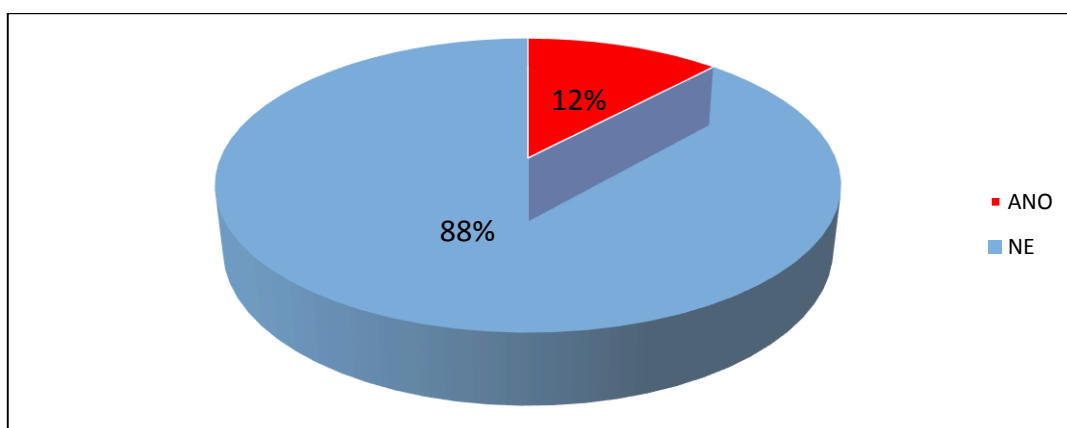
(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

Sportovní aktivity ovlivňuje několik faktorů. Především zdravotní stav, věk, časová vytíženost, finance a dostupnost. Obr. 6 znázorňuje omezení z hlediska studia či zaměstnání. 71 % dotázaných si tento faktor nepřipouští nebo vůbec neřeší. 29 % uvedlo omezení z hlediska studijních a pracovních povinností. Z této kategorie se jednalo pouze o respondenty ve věku 15–50 let. Na obr. 7 je patrné, že lokalita bydliště nehraje při naplňování sportovních aktivit takovou roli. Omezení uvedlo pouze 12 % dotazovaných. Důvodem může být například vzdálenost od sportovního zařízení.

Obr. 6: Omezení vlivem studia/zaměstnání při naplňování sportovních aktivit

(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

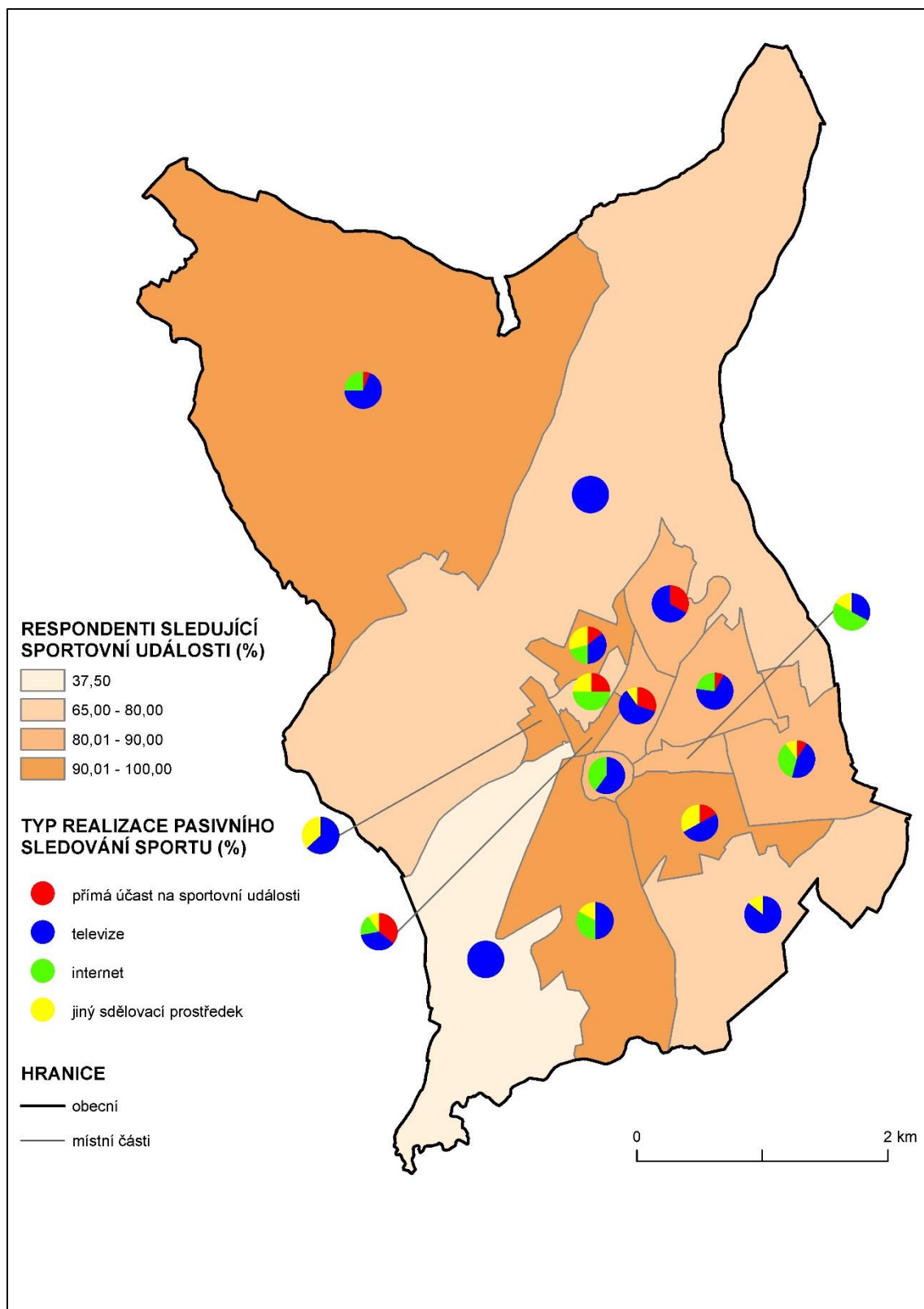
Obr. 7: Omezení lokalitou bydliště při naplňování sportovních aktivit

(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

8.4 PASIVNÍ PŘÍSTUP OBYVATEL MĚSTA KE SPORTU

Účast na sportovním dění nemusí mít vždy podobu osobní angažovanosti, neboť vedle vlastní sportovní aktivity hraje v životě mnoha lidí stejně důležitou roli i pasivní přijetí sportu, realizované především sledováním sportovních akcí, soutěží a zápasů. Forma sportovního diváctví má obdobnou historii jako aktivní sportování a tvořila ve všech historických obdobích významnou součást zábavy pro velké skupiny populace (Slepička, 2010).

V Šumperku uvedlo 128 ze 151 dotázaných (85 %), že sport sleduje pasivně, nejvíce prostřednictvím televize (viz obr. 8). Z výzkumu dále vyplývá, že věková kategorie 15–29 let čerpá informace z internetu a se stoupajícím věkem lidé využívají jiných sdělovacích prostředků, především novin, rozhlasu a vývěsních skříněk (viz příloha 7).

Obr. 8: Pasivní přístup respondentů podle místních částí Šumperka v roce 2015

(Zdroj: ArcČR 500; vlastní zpracování v programu ArcMap 10. 1)

V České republice sice hraje fotbal 6,5 krát více registrovaných hráčů, ale vyšší průměrnou návštěvnost na utkání vykazuje lední hokej (Tomeš, 2012). Jinak tomu není ani podle dotazníkového šetření v Šumperku (tab. 9). Lední hokej uvedlo 47,7 % dotázaných, následují fotbal (30,5 %), atletika (23,4 %), tenis (20,3 %) a další.

Tab. 9: Preference sportovních odvětví při návštěvách

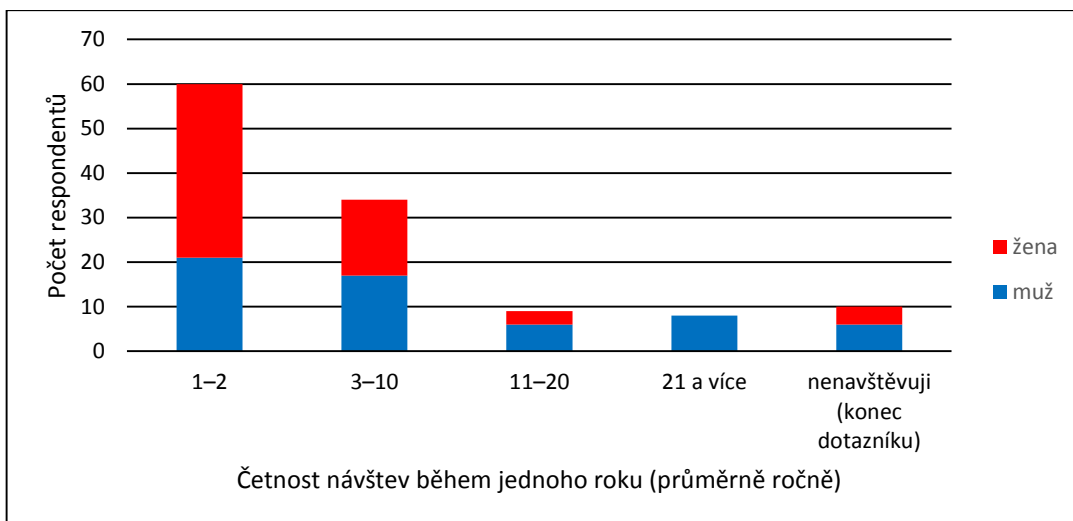
Sportovní odvětví	Počet respondentů	Respondenti (v %) ¹⁷	Muži	Ženy
lední hokej	61	47,7	36	25
fotbal	39	30,5	27	12
atletika	30	23,4	11	19
tenis	26	20,3	11	15
basketbal	11	8,6	5	6
florbal	8	6,3	8	0
gymnastika	6	4,7	0	6
plavání	6	4,7	1	5
volejbal	5	3,9	1	4
házená	3	2,3	0	3
nohejbal	1	0,8	1	0
jiné (jaké) ¹⁸	11	8,6	6	5

(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

Obr. 9 uvádí počet přímých účastí respondentů na šumperských sportovních kláních během jednoho roku. Nejvíce dotázaných (60) je navštěvuje pouze jednou až dvakrát ročně, více ženy než muži. Naopak odpověď 21 a více návštěv uvedlo osm mužů a žádná žena. Zde se projevuje přeci jenom vytrvalejší zájem mužského pohlaví o pasivní sledování sportu.

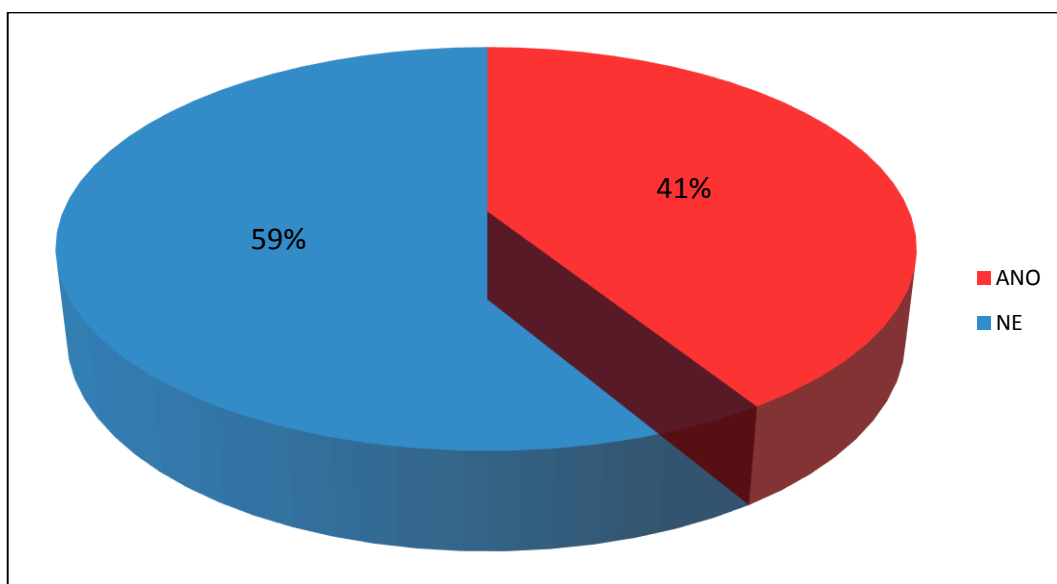
¹⁷ Hodnota respondenti (v %) je vyjádřena podílem absolutního čísla počtu respondentů a celkového počtu pasivně sledujících sport (128) vlivem možnosti uvedení více odpovědí v dotazníku.

¹⁸ Za „jiné“ sportovní odvětví respondenti uvedli 2x krasobruslení (ženy), 2x lyžování (ženy), 1x aerobic (žena), 1x běžecké lyžování (muž), 1x zimní sporty (muž), 1x cyklistika (muž), 1x motorismus (muž), 1x kulturistika (muž), 1x bojové sporty (muž).

Obr. 9: Četnost přímých návštěv na sportovních událostech v Šumperku podle pohlaví
(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

Velmi hojně využívána je dojíždka na sportovní akce mimo Šumperk, především do okolních obcí nebo krajského města Olomouc. Tuto odpověď uvedlo 41 % dotázaných. 59 % sportovní akce mimo samotné město nenavštěvuje (obr. 10).

Obr. 10: Návštěvnost sportovních akcí mimo Šumperk
(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

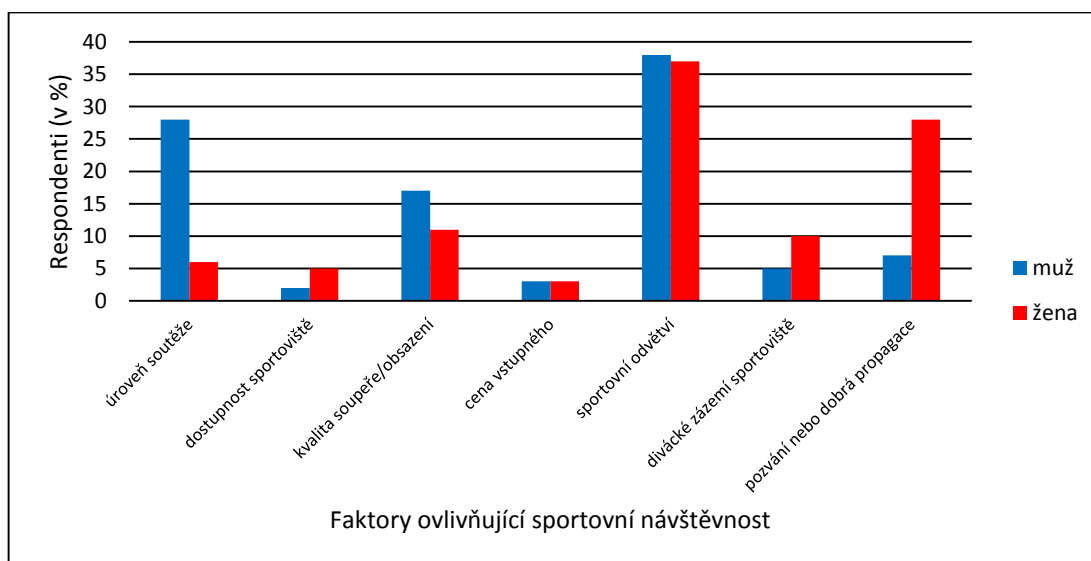
Tab. 10 podává informace o způsobu dopravy respondentů na sportovní klání. Nejvyužívanějším prostředkem je automobil (74). Ženy oproti mužům opět častěji chodí pěšky, ti zase více využívají automobil. V příloze 8 jsou tyto údaje zpracovány do mapy podle místních částí Šumperka.

Tab. 10: Způsob dopravy na sportovní klání

Pohlaví	chůze	jízdní kolo	automobil	MHD	jiné
muž	23	20	42	7	7
žena	31	18	32	8	8
celkem	54	38	74	15	15

(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

Poslední otázka se týkala faktorů ovlivňující sportovní návštěvnost. Z obr. 11 vyplývá, že nejdůležitějším faktorem účasti respondentů je sportovní odvětví. Pro ženy je velmi důležité pozvání nebo dobrá propagace události, divácké zázemí a dostupnost sportoviště. Muži upřednostňují úroveň a kvalitu soutěže nebo obsazení. Diváci či fanoušci považují sportovní akci za důležitou společenskou událost, která utužuje kolektiv, prohlubuje přátelství a rozvíjí soutěživost.

Obr. 11: Faktory ovlivňující sportovní návštěvnost podle pohlaví

(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

9 ZÁVĚR

Řešené téma lze zařadit mezi práce, které se zabývají geografií sportu. Ta je součástí geografických věd a zkoumá vztahy mezi sportem, místem a prostředím. Šumperk (dříve Schön-Berg) v minulosti patřil do Sudetské oblasti s převahou německy mluvícího obyvatelstva. To zásadně ovlivnilo počátky sportovních aktivit v tomto městě.

Důležitou roli ve vývoji šumperských sportovních organizací měl především Sokol a následně Tělovýchovná jednota. Lední hokej, kopaná, tenis, atletika, basketbal, lyžování a další sportovní odvětví vychovala řadu vynikajících sportovců, a někteří z nich měli úspěchy dokonce i na mezinárodní úrovni.

Materiálně-technická základna sportovních zařízení je adekvátní velikosti města. Největší koncentrace je v areálu Tyršova stadionu. Nalezneme zde například jeden z nejstarších krytých zimních stadionů v České republice, nově rekonstruovaný atletický stadion nebo fotbalové hřiště s umělým zavlažováním a několik dalších sportovišť.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaký přístup mají obyvatelé města ke sportu. Celkově ho můžeme hodnotit jako velmi kladný. Bylo zjištěno, že 80 % dotazovaných aktivně vykonává alespoň jednu sportovní činnost. Tak vysoký podíl plyne ze skutečnosti, že řada dotazovaných nemající vztah ke sportu odmítala zodpovědět na otázky šetření. Nejčteněji provozovanou sportovní činností byl běh, pohybová cvičení nebo jízda na kole. Pro seberealizaci obyvatel je důležitá již zmíněná vybavenost města sportovními zařízeními. Více než polovina respondentů využívá tělocvičny, které jsou ve městě rovnoměrně rozmístěné. Důležité jsou také cyklostezky propojující město s okolními vesnicemi, posilovny nebo lyžařské areály nacházející se nedaleko Šumperka. V dnešní době dochází k úbytku volného času, především vlivem zaměstnání či studia. Lidé tudíž mají omezený prostor pro vykonávání aktivit spojených se sportem. Zhruba 85 % respondentů uvedlo, že sleduje sport z pohledu pasivního diváka, nejčastěji k tomu využívá televizi. V preferencích obyvatel celkově nejvíce převládá zájem o lední hokej a fotbal. Navzdory tomu je účast na sportovních událostech v Šumperku poměrně nízká. Výjimku tvoří pouze prvoligová utkání ledního hokeje, čímž se potvrzuje, že rozhodujícím faktorem pro návštěvu sportovní události je úroveň a kvalita soutěže.

10 SUMMARY

The main aim of this bachelor thesis was to find out something about the attitude of Šumperk residents to sport. We might say it is very positive. 80 % of the questioned people do at least one sport activity; mostly jogging, physical exercise or cycling. Having sport facilities in this town is very important for self-realization of the residents. The biggest concentration is in the area of the Tyršův stadium. Gyms, which are equally located, have the biggest use. Important are also bicycle paths connecting the town with the nearest villages and fitness or ski resorts near Šumperk. 85 % of questioned people watch sport as passive spectators, mostly on television. The most popular sports are ice hockey and football. Despite that fact, the attendance at sport events is quite small. The only exceptions are the first league ice hockey matches, which confirm supreme factors of local people choosing by the level and quality of the league.

11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

11.1 TIŠTĚNÁ LITERATURA

BALE, John and DEJONGHE, Trudo: *Editorial. Sports Geography: an overview*. Belgeo, 2008. p. 157–166.

BALE, John: *Sports geography*. 2nd edition. London: Routledge, 2003.

BÍLEK, Lubomír a kol.: *Z historie Sokola na severní Moravě*. Mohelnice: Severomoravská župa sokolská ČOS, 2002. 49 s.

ČERMÁK, Marek: *Sport a město Olomouc: příspěvek ke geografii sportu: diplomová práce*. Olomouc: PŘF UP, 2012. 99 s.

DVOŘÁČEK, Libor; POLÁCH, Drahomír a kol.: *Historie šumperského sportu*. Šumperk: Město Šumperk, 2012. 591 s.

HOPKINS, John: *The theater of sport*. Baltimore: University Press, 1995. p. 97–240.

JUREČKA, David: *Sport ve městě Prostějov: příspěvek ke geografii sportu: bakalářská práce*. Olomouc: PŘF UP, 2014. 59 s.

MELZER, Miloš; SCHULZ, Jindřich a kol.: *Vlastivěda šumperského okresu*. Šumperk: Okresní vlastivědné muzeum, 1993. 585 s.

PROCHÁZKA, Karel: *Sport pro všechny a olympijské hnutí*. Praha: Olympia, 1987. 111 s.

ROONEY, John: *Up from the mines and out from the prairies: some geographical implications of football in de US*. Geographical Review, 1969. p. 471–492.

SLEPIČKA, Pavel: *Divácká reflexe sportu*. Praha: Karolinum, 2010. 181 s.

TOMEŠ, Jiří: Sport a geografie I. *Geografické rozhledy*. Praha: Česká geografická společnost, roč. 21, č. 4, 2012. s. 6–9.

TOMEŠ, Jiří: Sport a geografie II. *Geografické rozhledy*. Praha: Česká geografická společnost, roč. 21, č. 4, 2012. s. 18–20.

VINTR, Tomáš: *Město Liberec a sport: geografická studie: diplomová práce*. Olomouc: PŘF UP, 2014. 108 s.

11.2 INTERNETOVÉ ZDROJE

Acrobat Park: *Sport* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.acrobatpark.com/sport>>.

Aqua centrum Šumperk: *Aquacentrum* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.aquacentrum.net/aquacentrum.php>>.

Aqua centrum Šumperk: *Plavecká škola* [online], 2007. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.aquacentrum.net/aquacentrum.php>>.

Atletika TJ Šumperk: *Historie* [online], 2011. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.atletika.sumperk.cz/index.php?a=historie>>.

Cannibals Šumperk: *Historie* [online], 2009. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.cannibals.wz.cz/>>.

Česká basketbalová federace: *Soutěže* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.cbf.cz/>>.

Česká unie sportu: *O nás* [online], 2013. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.cuscz.cz/o-nas/co-je-cus.html>>.

Český atletický svaz: *Výsledky* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.atletika.cz/>>.

Český svaz házené: *Soutěže mužů* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.muži.chf.cz/>>.

Český tenisový svaz: *Dospělí - Družstva* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.cztenis.cz/>>.

ČSÚ: *MOS - Městská a obecní statistika: Okres Šumperk - Šumperk* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://vdb.czso.cz/mos/>>.

ČSÚ: *Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Vše o území - Šumperk* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://zip.er.cz/SLDB>>.

Dietos Šumperk - tým amerického fotbalu: *Klub* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.dietos.cz/klub/>>.

Dietos Šumperk - tým amerického fotbalu: *Statistiky - Návštěvnost* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.dietos.cz/statistiky/navstevnost/>>.

FbC Asper Šumperk: *Zápasy* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://asper.cz/match/>>.

FK Šumperk: *Historie* [online], 2014. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.fotbal-sumperk.cz/historie>>.

Hokej Šumperk: *Historie* [online], 2014. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.hokejsumperk2003.cz/zobraz.asp?t=texty/historie.html>>.

Hokej Šumperk: *Stadion* [online], 2013. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.hokejsumperk2003.cz/zobraz.asp?t=texty/stadion.html>>.

Mapový portál města Šumperk [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.sumperk.cz/cs/obcan/mapovy-portal.html>>.

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: *Zákon o podpoře sportu* [online], 30. 6. 2001, 12. 7. 2013. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/sport/zakon-o-podpore-sportu>>.

Okresní sdružení České unie sportu Šumperk: *Sportovní kluby a tělovýchovné jednoty* [online], 22. 10. 2014. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://sumperk.cuscz.cz/download/ostatni/SKTJ2014.pdf>>.

Olomoucký krajský fotbalový svaz [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.kfsol.cz/>>.

ŘSD - Ředitelství silnic a dálnic České republiky: *Mapy* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.rsd.cz/Mapy>>.

SKI Kouty: *O areálu* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.kouty.cz/leto/o-arealu-kouty>>.

Střelnice Šumperk: *O Střelnici* [online], 2014. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.strelnice-sumperk.cz/page/default/strelnice>>.

TJ Šumperk [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.tjsumperk.cz/>>.

Web českého hokeje: *1. liga - Statistiky týmů - Návštěvnost* [online], 2015. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.hokej.cz/1-liga/statistika-tymu/>>.

Welly sport [online], 2010. [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <<http://www.wellyrelax.cz/>>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník „Přístup obyvatel města ke sportu“

Příloha 2: Seznam tělovýchovných jednot/sportovních klubů a počet jejich členů k 22. 10. 2014 v Šumperku

Příloha 3: Oddíly TJ Šumperk a počet jejich členů k 22. 10. 2014

Příloha 4: Nejčastěji provozované sportovní činnosti v Šumperku

Příloha 5: Způsob dopravy k realizaci sportovních aktivit v místních částech Šumperka

Příloha 6: Pasivní přístup ke sportu v Šumperku podle pohlaví

Příloha 7: Pasivní přístup ke sportu v Šumperku podle věkových kategorií

Příloha 8: Způsob dopravy na sportovní události v místních částech Šumperka

Příloha 1: Dotazník „Přístup obyvatel města ke sportu“

Přístup obyvatel města ke sportu DOTAZNÍK

Tazatel: Jan Krušínský

email: jan.krusinsky@seznam.cz

Číslo dotazníku:

Dobrý den,

Prosím Vás o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na Katedře geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci zaměřené na sport ve městě Šumperk. Děkuji za Váš čas a ochotu spolupracovat.

Poznámka: Vybranou odpověď na otázku prosím viditelně označte křížkem. U otevřených otázek prosím vypište.

Jaký je Váš přístup ke sportu:

- aktivní
- aktivní i pasivní
- pouze pasivní ¹
- žádný ²

Vyvětlivky:

¹ Pokud jste zaškrtnuli pouze pasivní, přejděte v dotazníku až na část PASIVNÍ PŘÍSTUP (str. 3)

² Pokud jste zaškrtnuli žádný, přejděte v dotazníku až na část OSOBNÍ ÚDAJE (str. 4)

A) AKTIVNÍ PŘÍSTUP

1. Kolik průměrně hodin týdně se věnujete aktivnímu sportování?

- méně než 1 hodinu
- 1 až necelé 2 hodiny
- 2 až necelých 5 hodin
- 5 a více hodin

2. Jakému sportu se věnujete nejčastěji?

.....

3. Jaké sportovní zařízení navštěvujete pro realizaci svých sportovních potřeb (*uvedte maximálně 3 nejčastěji navštěvované typy zařízení*)?

☐ fotbalový hřiště	☐ cyklostezky
☐ venkovní hřiště	☐ volejbalové hřiště
☐ zimní stadion	☐ golfové hřiště
☐ tělocvična	☐ minigolf
☐ krytý plavecký bazén nebo koupaliště	☐ atletický stadion
☐ posilovna/fitness	☐ bowling/kuželky
☐ tenisové kurty	☐ jiné (jaké)

4. Způsob dopravy k provádění Vašich sportovních aktivit (*uvedte 1 nebo i více možností*):

☐ chůze	☐ jízdní kolo
☐ automobil	☐ MHD
☐ jiné (jaké)	

5. Omezuje Vás studium/zaměstnání ve Vašich sportovních aktivitách?

ano ne

6. Omezuje Vás lokalita Vašeho bydliště při naplňování sportovních aktivit?

ano ne

B) PASIVNÍ PŘÍSTUP

7. Pasivní vztah ke sportu nejčastěji realizujete prostřednictvím:

- přímé účasti na sportovních událostech
- televize
- internetu
- jiných sdělovacích prostředků, především tisku

8. Která sportovní odvětví nejčastěji preferujete při svých návštěvách?

☐ lední hokej	☐ tenis
☐ fotbal	☐ atletika
☐ házená	☐ gymnastika
☐ basketbal	☐ plavání
☐ volejbal	☐ jiné (jaké)
☐ florbal	☐ nenavštěvuji
☐ nohejbal	

9. Jak často navštěvujete jako divák sportovní kláně v Šumperku (průměrně ročně)?

- 1–2 návštěvy
- 3–10 návštěv
- 11–20 návštěv
- 21 a více návštěv
- nenavštěvuji

10. Navštěvujete jako divák i sportovní akce mimo Šumperk?

- ano Kde nejčastěji (místo)
- ne

11. Způsob dopravy na sportovní kláně (uvedte 1 nebo i více možností):

☐ chůze	☐ jízdní kolo
☐ automobil	☐ MHD
☐ jiné (jaké)	

12. Vaši návštěvu sportovního utkání nejvíce ovlivňuje:

☐ úroveň soutěže	☐ sportovní odvětví
☐ dostupnost sportoviště	☐ divácké zázemí sportoviště
☐ kvalita soupeře/obsazení	☐ pozvání nebo dobrá propagace
☐ cena vstupného	

C) OSOBNÍ ÚDAJE

I. Pohlaví

muž

žena

II. Věková kategorie

15 – 29 let

30 – 49 let

50 – 64 let

65 a více let

III. Stupeň vzdělání

základní

střední bez maturity

střední s maturitou

vysokoškolské

IV. Oblast zaměstnání

pracující (zaměstnanec)

pracující (zaměstnavatel)

OSVČ

nezaměstnaný

student

žena v domácnosti nebo na mateřské dovolené

důchodce

V. Rodinný stav

svobodný/svobodná

ženatý/vdaná

rozvedený/rozvedená

vdovec/vdova

Prosím na závěr uvést ulici a číslo popisné Vašeho bydliště, a pokud víte, zaškrtnout i základní sídelní jednotku (místní část).

Ulice a číslo popisné _____

Základní sídelní jednotka (místní část):

Šumperk-střed

Generála Svobody

Reissova, Sanatorium I, Sanatorium II

Jánošíkova

Šmeralova

Krameriova

Sady I. máje, Nádraží

Tyršova, Karlův Dvůr

Alšova, U Čističky

Vančurova, Bělídlo

Skřivánčí

Dolní Temenice, Pod Senovou, Hrabenská, Bratrušovské pole, Kokrháč

Horní Temenice, Na Vápencích, Kopce, Lovák

Šumavská

Gagarinova, Pod Temenicí

Čajkovského

Děkuji za Váš čas strávený nad vyplněním dotazníku.

Příloha 2: Seznam tělovýchovných jednot/sportovních klubů a počet jejich členů
k 22. 10. 2014 v Šumperku

Název	Členů v TJ/SK	Počet oddílů
Futsal Club Šumperk	1 547	1
TJ Šumperk	973	12
FK SAN-JV ŠUMPERK o. s.	435	1
SKI KLUB Šumperk	264	1
Hokejový klub Mladí Draci	261	1
Sportovní klub PEOPLE Šumperk	125	1
Gymnastický klub Šumperk	124	1
SK Salith Šumperk	117	2
Magnus Orienteering	109	1
FbC Asper Šumperk o. s.	98	1
Hokejový klub Hokej Šumperk	95	1
KVS Šumperk	83	1
Kuželkářský klub Šumperk	74	1
Horal Šumperk	60	1
SEVERKA ŠUMPERK	59	1
Jezdecký oddíl Šumperk	48	1
TTC PRAMET ŠUMPERK	47	1
BMX TEAM Šumperk o. s.	46	1
Cannibals baseball Šumperk	37	1
Nohejbal klub Šumperk	24	1
Karate klub Šumperk	21	1
SK Dama sport Šumperk	10	1
Sporton Šumperk	4	1
Sportovní Akademie Šumperk	1	1
1. Badmintonový klub Šumperk	0	1
Celkem	4 662	37

(Zdroj: Okresní sdružení České unie sportu Šumperk; vlastní zpracování)

Příloha 3: Oddíly TJ Šumperk a počet jejich členů k 22. 10. 2014

Název a druh sportovní činnosti	Počet členů
Atletika	323
Basketbal	156
Plavecké sporty	121
Volejbal	112
Sportovní gymnastika	57
Házená	48
Malá kopaná, futsal, americký fotbal	45
Kanoistika	41
Tenis	25
Moderní gymnastika	23
Vzpírání	14
Cyklistika	8

(Zdroj: Okresní sdružení České unie sportu Šumperk; vlastní zpracování)

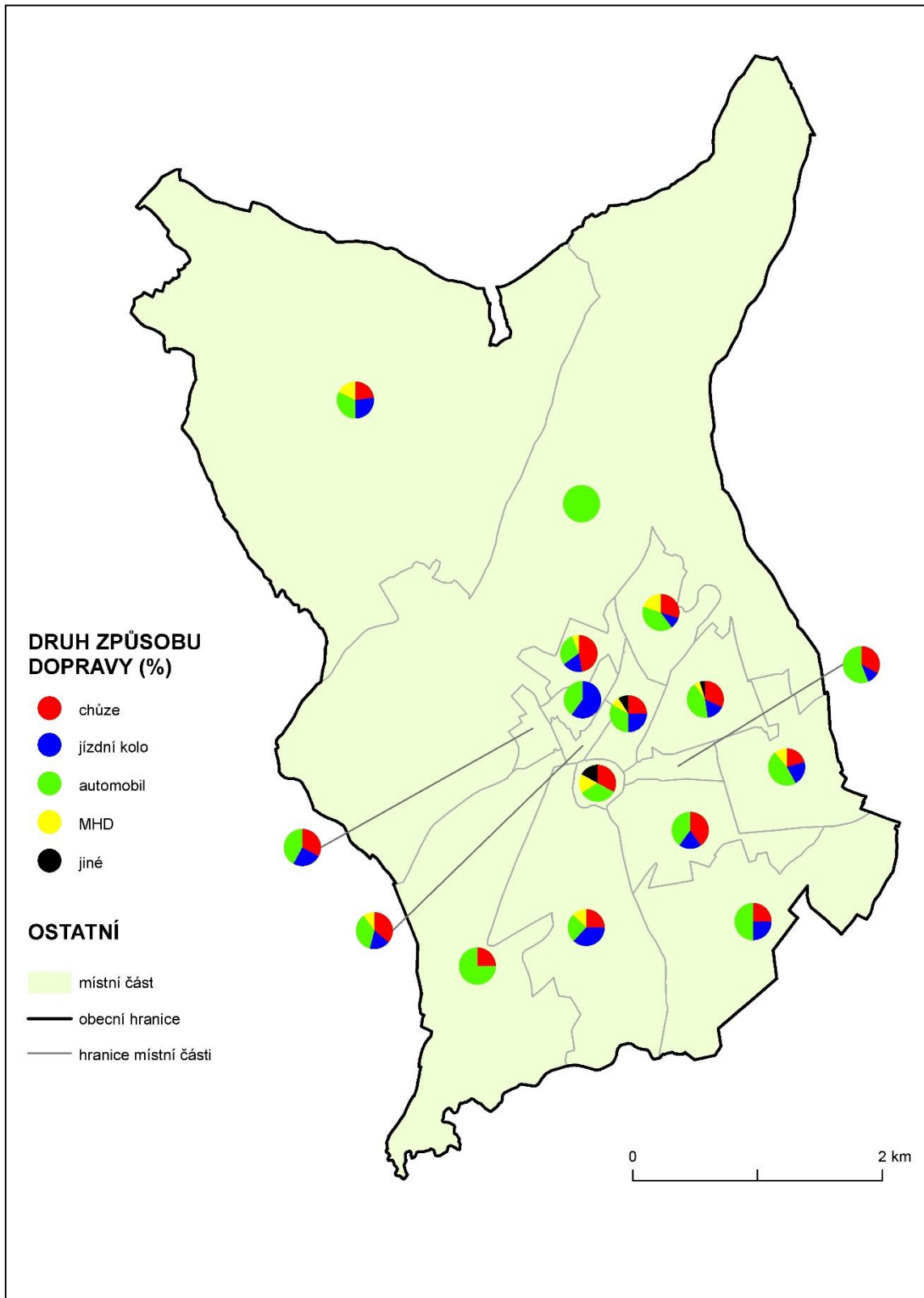
Příloha 4: Nejčastěji provozované sportovní činnosti v Šumperku

Sportovní disciplína	Počet respondentů	Respondenti (v %)
běh	20	16,5
pohybová cvičení	17	14,0
jízda na kole	17	14,0
plavání	17	14,0
posilování/fitness	12	9,9
fotbal	10	8,3
florbal	9	7,4
turistika	9	7,4
tenis	7	5,8
volejbal	6	5,0
in-line bruslení	6	5,0
jóga, pilates	6	5,0
futsal	5	4,1
lední hokej	4	3,3
lyžování	4	3,3
běh na lyžích	4	3,3
tanec	4	3,3
atletika	3	2,5
basketbal	2	1,7
stolní tenis	2	1,7
nohejbal	2	1,7
ostatní ¹⁹	9	7,4

(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

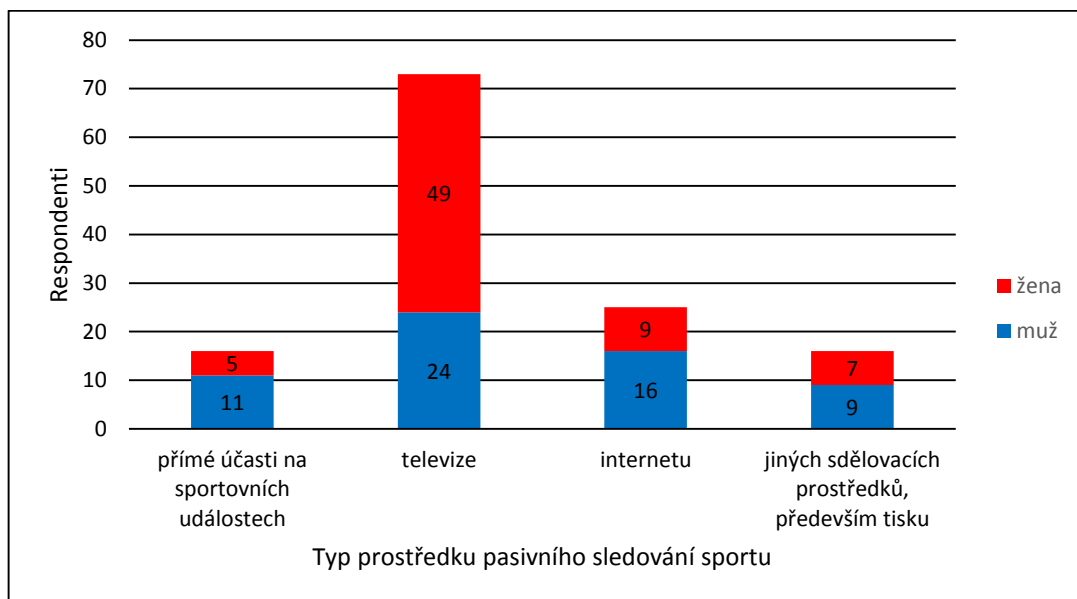
¹⁹ 1x spinning, 1x jízda na koni, 1x baseball, 1x badminton, 1x sportovní létání, 1x golf, 1x motokros, 1x bojové sporty, 1x ricochet

Příloha 5: Způsob dopravy k realizaci sportovních aktivit v místních částech Šumperka

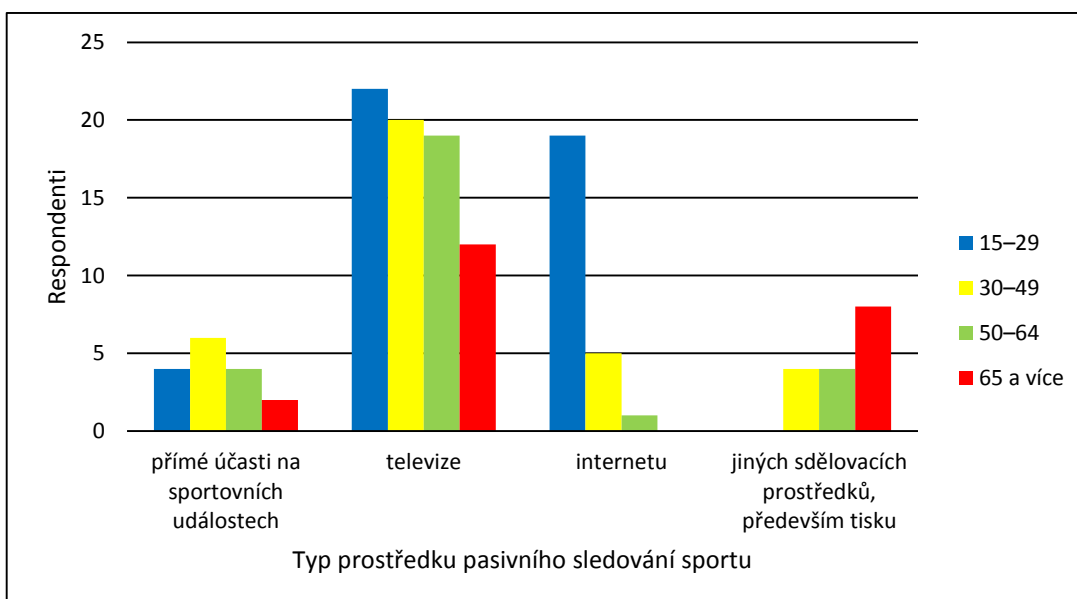
(Zdroj: ArcČR 500; Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování v programu ArcMap 10.1)

Příloha 6: Pasivní přístup ke sportu v Šumperku podle pohlaví

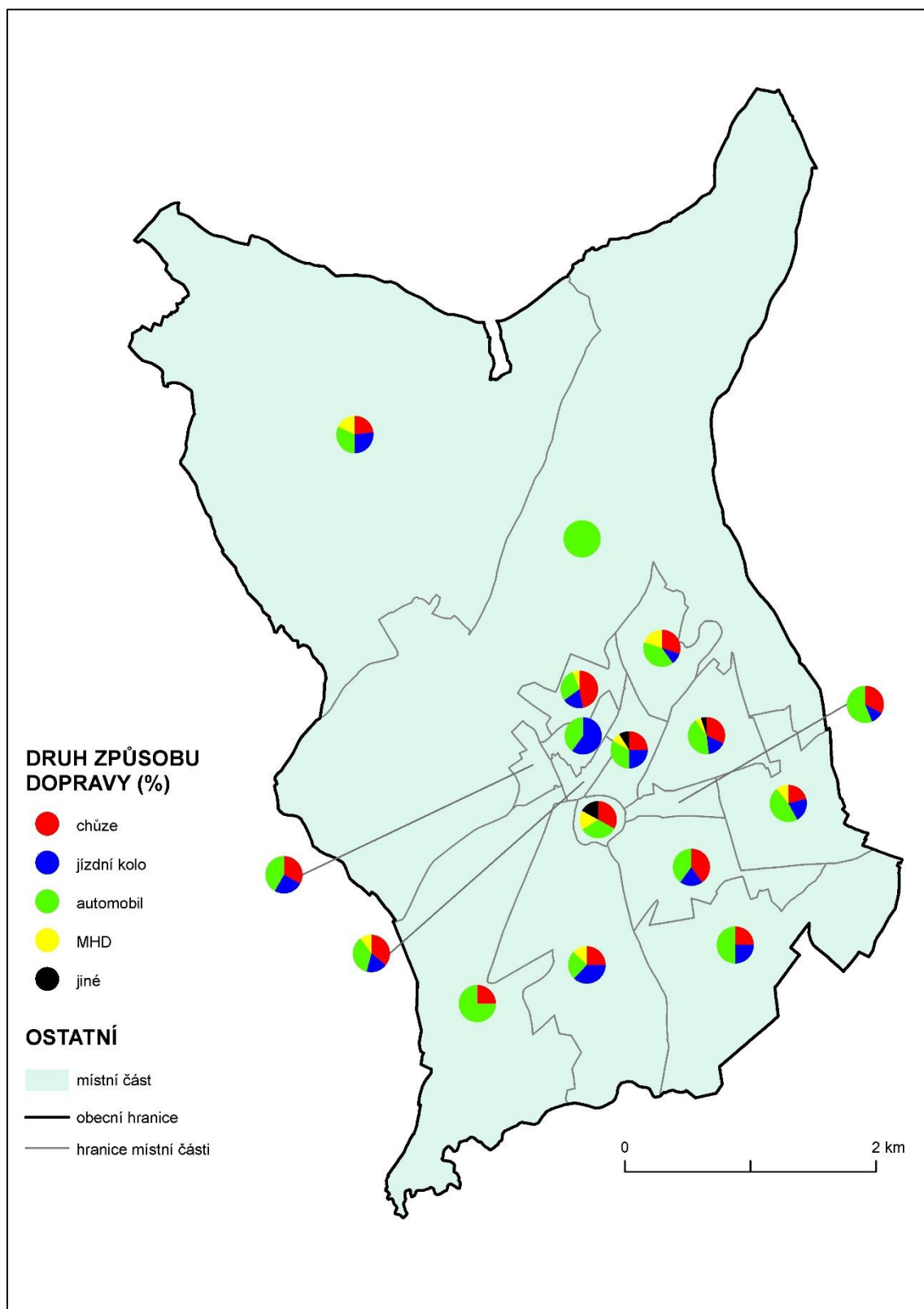
(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

Příloha 7: Pasivní přístup ke sportu v Šumperku podle věkových kategorií

(Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování)

Příloha 8: Způsob dopravy na sportovní události v místních částech Šumperka

(Zdroj: ArcČR 500; Dotazníkové šetření, 2015; vlastní zpracování v programu ArcMap 10. 1)